

563

Köpenhamen

1936.

N° 19 Ruyttämättä

N° 1-29

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3

ASIA: _____

Köpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 1.

Ministeri Thesleff

28/11936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

N° 156.

Kööpenhaminassa, 28 p:nä tammikuuta 1936.

	2	50	Sal.	36.
31/1-36	2			
	5		3	

Herra Ulkoasianministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin N° 1, jonka nimikkeenä on:

Vientimme Tanskaan.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Preben

Herra Ulkoasianministeri

A. H a c k z e l l,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Kööpenhamina-ssa 28 p:nä tammi-kuuta 1936.

Asia: Vientimme Tanskaan.

2/50 Sal. 36.
31/1-36
5 C3

Huolimatta siitä että Suomi ja Tanska molemmat kuuluvat pohjoismaiseen ryhmään ja että niillä on melko paljon yhteisiä poliittisia ja sivistyksellisiä intressejä, ovat kuitenkin maiden väliset taloudelliset suhteet viime vuosina tunkeutuneet etualalle - ainakin Kööpenhaminan lähetystön näkökannalta. Syynä tähän on ensi sijassa ollut Tanskan tuonnin säännöstely, jota nyt on sovellettu neljänä vuotena, vuosi vuodelta yhä ankarammin. Ja kun viime lokakuussa toimitetut kansankäräjien vaalit ensi sijassa koskivat tuonnin säännöstelyä ja kun niissä säännöstelyn kannattajat saivat huomattavan voiton, on syytä uskoa, ettei säännöstelyä ainakaan tulla soveltamaan lievemmin. Koska tuontia ja vientiä valaisevat numerot viime vuodelta nyt on julkaistu, voi niiden nojalla antaa kuvan maiden välisestä kauppavaihdosta, kuvan joka valaisee sen kehitystä vuodesta 1931 alkaen, jolloin tuonti Tanskaan vielä oli vapaa. Huomattava on, että vuoden 1935 numerot ovat tarkistamattomia. Numerot on otettu Tanskan virallisesta tilastosta ja ilmaisevat

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ne tuonnin ja viennin arvon Tanskan kruunissa.

Tanskan tuonti Suomesta ja vienti Suomeen vuosina

1931 - 1935 on ollut:

	Tanskan tuonti Suomesta	% koko tuonnista	Tanskan vienti Suomeen	% koko viennistä	Tanskan koko tuonti
1931	15.344.000	1,1	11.230.000	0,8	1.464.613.000
1932	11.507.000	1,1	8.735.000	0,8	1.142.171.000
1933	15.614.000	1,2	11.392.000	0,9	1.265.795.000
1934	24.273.000	1,8	13.506.000	1,1	1.354.211.000
1935	22.684.000	1,6	18.269.000	1,4	1.329.294.000

Numeroista näkyy, että Tanskan tuonti Suomesta v. 1932 - ensimmäisenä vuotena jona tuonti oli säännöstely - aleni huomattavasti sekä että se kahtena seuraavana vuotena, varsinkin v. 1934 kasvoi huomattavasti säännöstelystä huolimatta. V. 1935 on se ollut jonkun verran pienempi kuin edellisen vuoden huippusaavutus, mutta kuitenkin melkein kaksi kertaa niin suuri kuin säännöstelyn ensimmäisenä vuotena. Jos siis pitää silmällä vain Suomen Tanskaan suuntautuvan kokonaisviennin kehitystä, ei ole syytä tyytymättömyyteen.

Sitä vastoin ei voi olla tyytyväinen, kun ottaa huomioon eri tavaralajien tuontia Suomesta Tanskaan, syystä että eräiden - tosin absoluuttisesti katsoen vähemmin merkitsevien - tavaralajien tuonti on käynyt pienemmäksi. Tämä käy selville seuraavasta taulukosta, jossa nimikkeet kääntämättä on otettu tanskalaisesta tilastosta.

	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
Træ, ubearbejdet el. groft bearbejdet	8.019.000	3.696.000	6.569.000	13.121.000	10.975.000
Træ, forarbejdet	2.682.000	3.301.000	4.099.000	5.366.000	5.297.000
Papir, Arb.af Papir	2.815.000	3.447.000	3.566.000	4.268.000	5.266.000
Ler, Sten, Glas	190.000	153.000	266.000	188.000	107.000
Skotøj og andre Bekl. Genstande	111.000	136.000	209.000	80.000	31.000

Kuten taulukosta näkyy, on fajanssien ja kristallien sekä erittäinkin jalkineiden tuonti huomattavasti pienentynyt, ja johtuu tämä lisenssipolitiikasta. Sitä vastoin on puutavarain tuonti kasvanut vuoteen 1934 saakka, mutta v. 1935 ollut jonkun verran pienempi kuin edellisellä vuotena. Paperin tuonti on kasvanut vuosi vuodelta, ollen se v. 1935 melkein kaksi kertaa niin suuri kuin v. 1931, jolloin säännöstelyä ei ollut.

Kun tarkastelee Suomen vientiä Tanskaan valaisevia numeroita, tulee tehneeksi kysymyksen, onko Suomea säännöstelyä sovellettaessa kohdeltu huonosti, ja kun ottaa huomioon, että Suomi, jollei säännöstelyä olisi ollut, epäilemättä olisi voinut myydä paljon enemmän Tanskaan, on taipuvainen vastaamaan, että Suomea on kohdeltu huonosti. Mutta säännöstelyn tarkoituksenahan on kohdella muita maita huonosti, sikäli nimittäin että mikäli mahdollista estetään tuontia. Ja yksinpä Englanti ja Saksa valittavat, että heitä kohdellaan huonosti. Kuitenkin on niin, että muiden maiden on varsin vaikeata, etten sanoisi mahdotonta tuoda Tanskaan tavaroita, joita voidaan tuottaa Tanskassa tai tuoda Englannista tai Saksasta. Vastauksen antamiseksi on sen tähden verrattava Suomen tuonnin kehitystä niiden maiden tuonnin kehitykseen, jotka ensi sijassa kilpailevat Suomen kanssa Tanskan markkinoilla, siis Ruotsin ja Norjan kanssa, ja vertailun esineeksi otettava puutavarain ja paperin tuonti. Kuinka nämä ovat kehittyneet, selviää seuraavasta taulukosta.

	1931.		1932.		1933.	
Valmistamatonta puu- tavaraa Suomesta	8.019.000	18,5%	3.696.000	18,8%	6.569.000	20,2%
" Norjasta	342.000	0,79%	338.000	1,7%	18.000	0,06%
" Ruotsista	22.971.000	52,3%	10.148.000	51,6%	17.662.000	54,4%
Tanskan koko tuonti valmistamatonta puu- tavaraa	43.369.000		19.681.000		32.454.000	
<hr/>						
Valmistettua puu- tavaraa Suomesta	2.682.000	10,5%	3.301.000	19,2%	4.099.000	19,4%
" Norjasta	575.000	2,2%	594.000	3,5%	321.000	1,5%
" Ruotsista	12.500.000	48,7%	7.533.000	43,9%	10.021.000	47,5%
Tanskan koko tuonti valmistettua puu- tavaraa	25.660.000		17.161.000		21.092.000	
<hr/>						
Paperia Suomesta	2.815.000	9,4%	3.447.000	15,3%	3.566.000	14,2%
" Norjasta	1.170.000	3,9%	1.787.000	7,9%	2.624.000	10,4%
" Ruotsista	6.851.000	22,9%	6.847.000	30,3%	8.552.000	34 %
Tanskan koko paperin tuonti	29.947.000		22.566.000		25.130.000	

1934.

1935.

13.121.000	26,8%	10.975.000	27,2%
51.000	0,10%	-----	
24.956.000	51,0%	18.338.000	45,4%
48.886.000		40.378.000	

5.360.000	22,1%	5.297.000	23,7%
525.000	2,2%	294.000	1,3%
11.783.000	48,6%	10.603.000	47,4%
24.243.000		22.354.000	

4.268.000	15,3%	5.266.000	17,6%
3.143.000	11,3%	3.997.000	13,4%
9.611.000	34,4%	9.692.000	32,4%
27.902.000		29.889.000	

Ihan selvää kuvaahan ei ylläolevasta taulukosta saa, mutta tekisi kuitenkin mieli sen nojalla lausua mielipiteensä ettei Suomea ole kohdeltu huonommin kuin Ruotsia ja Norjaa.

Asian valaisemiseksi on vielä syytä verrata toisiinsa Suomen, Ruotsin ja Norjan kokonaistuonnin ja kokonaisvientiä tässä kysymyksessä olevina vuosina.

Vuosi	Suomi			Ruotsi			Norja		
	Tuonti Tuhansina	Vienti Tuhansina	Kokonaistuonti Tuhansina	Tuonti Tuhansina	Vienti Tuhansina	Kokonaistuonti Tuhansina	Tuonti Tuhansina	Vienti Tuhansina	Kokonaistuonti Tuhansina
1951	15,546,000	11,570,000	27,116,000	20,022,000	20,022,000	40,044,000	22,229,000	22,229,000	44,458,000
1952	11,557,000	8,752,000	20,309,000	21,075,000	21,075,000	42,150,000	24,151,000	24,151,000	48,302,000
1953	15,616,000	11,575,000	27,191,000	22,775,000	22,775,000	45,550,000	25,557,000	25,557,000	51,114,000
1954	21,575,000	15,555,000	37,130,000	20,555,000	20,555,000	41,110,000	27,555,000	27,555,000	55,110,000
1955	22,554,000	18,575,000	41,129,000	22,555,000	22,555,000	45,110,000	28,555,000	28,555,000	57,110,000

	Suomi.		Ruotsi.		Norja.	
	Tuonti Tanskaan	Vienti Tanskasta	Tuonti Tanskaan	Vienti Tanskasta	Tuonti Tanskaan	Vienti Tanskasta
1931	15.344.000	11.230.000	90.611.000	50.002.000	22.289.000	53.904.000
1932	11.507.000	8.735.000	63.065.000	43.079.000	24.191.000	22.892.000
1933	15.614.000	11.392.000	88.710.000	36.428.000	28.517.000	22.635.000
1934	24.273.000	13.506.000	103.253.000	50.390.000	27.645.000	32.864.000
1935	22.684.000	18.269.000	88.830.000	82.165.000	33.520.000	54.953.000

Kuten ennen olen tiedoittanut, antaa huolestumiseen aihetta se, että täällä koetetaan huomattavasti supistaa rakennustoimintaa, mikä vahingoittaa puutavarain vientiämme Tanskaan. Kun eilen kävin ulkoasiainministeri Munchin puheilla pyytämässä lisälisenssejä faneerille, paperille ja fajansseille, tuli myös puheeksi puutavarainvientimme. Sain silloin sen käsityksen, että hän kuluvana vuotena suunnittelee puutavarain tuonnin supistamista Venäjältä ja vastaavan lisenssimäärän antamista Suomelle ja Ruotsille. Tämä voisi jossain määrin korvata sen, minkä menetämme sen kautta että rakennustoimintaa supistetaan.

Kööpenhaminassa, 28 p:nä tammikuuta 1936.

Roy Munch

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 3

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 2.

Ministeri Thesleff

7/2 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 7 p:nä helmikuuta 1936.

N° 223.

A. 1. 1.	
3 / 50	Sal. O. 36.
11/2 . 36	3
5	C3

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin N° 2, jonka nimikkeenä on:

Kirjoituksia Tanskan puolustuskysymyksestä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuu-
tus.

Rolf Mellin

Herra Ulkoasiainministeri

A. H a c k z e l l,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Kööpenhamina-ssa 7 p:nä helmi-kuuta 1936.

Asia: Kirjoituksia Tanskan puo-
lustuskysymyksestä.

Tulo- ja menoarvion lähetekeskustelussa lausui vastanimitetty puolustusministeri Alsing Andersen viime joulukuun 4 p:nä kansankäräjillä m.m.: "Vi maa afvise Oprustningspolitikken, fordi den uvilkaarlig vil skabe skadelige Illusioner baade i Inland og Udland om vort Lands militare Evner og Muligheder. Vi erkender og har altid erkendt, at vi har visse Bevogtningsopgaver, Neutralitets- og Folkeforbundsopgaver at løse, men enhver nøgtern Betragtning af vort lille Lands befolkningsmæssige og geografiske Forhold viser efter vor Mening Begrænsningen for disse Opgaver. Jeg tror, at Landets Interesser i denne vanskelige Tid vil være bedst tjent med, at der ikke nu rejses nye Krav, men at man til Varetagelsen af de nævnte Opgaver benytter den bestaaende Ordning, hvad Regeringen jo for sit Vedkommende har erklæret sig indforstaaet med."

Ja hän lisäsi: "Jeg kan slutte med at sige, at dette er det samlede Ministeriums Opfattelse."

JAKELUOHJE:

Ei tiedoituksiin.

Jakeluhjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Näin lyötiin siis kiinni, ettei hallitus, huolimatta siitä mitä maailmassa nyt tapahtuu, tätä nykyä aio tehdä mitään puolustuksen hyväksi, ja eräistä merkeistä päättäen pitää hallitus vaalivoittonsa jälkeen entistä enemmän kiinni tästä kannastaan.

Kun armeijan päällikkö, kenraali With noin vuosi sitten tuli luokseni päivällisille oli hän erinomaisen avomielinen ja optimistinen. Hän kertoi voineensa budjetin puitteissa toimittaa eräitä siirtoja, joiden kautta etelärajan suojeleminen oli käynyt paremmaksi, ja samana päivänä jättäneensä pääministeri Stauningille, joka silloin myös oli puolustusministeri, puolustuksessa tehtäviä parannuksia koskevan promemorian, johon herra Stauning heti suurella mielenkiinnolla oli ryhtynyt perehtymään. Kun kenraali With viimeksi - viime tammikuussa - oli luonani, oli hän myös varsin avomielinen, mutta tällä kertaa pohjautui hänen avomielisyytensä pessimismiin. Hän kertoi m.m. lausuneensa puolustusministerille, että armeija häneen (Withiin) luottaa, mutta että hän menettää sen luottamuksen, jos hän ei saa mitään aikaan puolustuksen hyväksi.

Herra With kiinnitti myös huomioni Jyllandspostenin paraikaa julkaisemaan puolustusta koskevaan kirjoitussarjaan sekä eräiseen kapteeni Hoffmannin kirjoittamaan artikkeliin, joka julkaistaisiin Berlingske Tidendessä luultavasti jo seuraavana päivänä. Kun hän minulle kerran oli lausunut, että kapteeni Hoffmannin

kirjoituksista saa tietää mitä hän, armeijan päällikkö, puolustuksesta ajattelee, kysyin herra Withiltä tuodaanko herra Hoffmannin kohta julkaistavassa kirjoituksessa esille armeijan päällikön mielipiteet, ja vastasi hän, ettei ollut ainoastaan niin, vaan että hän itse oli kirjoittanut artikkelin suurimman osan.

Jyllandspostenin sarjan kirjoitukset ovat eri upseerien, maa- ja laivastoupseerien laatimia, jonka tähden niissä myös tulee esille maa- ja vesivoimien välinen rivaliteetti. Tämän helmikuun 2 p:nä julkaistu kirjoitus on luultavasti sarjan viimeinen, päättäen siitä, että siinä on résumé. Tämän mukaan ovat sarjan kirjoitukset osoittaneet seuraavaa:

- 1) Laivasto, joka on käynyt ihan merkityksettömäksi, on rakennettava uudelleen;
- 2) Armeija on liian pieni;
- 3) Armeijan aseistus ei ole ajan mukainen. Tärkeitä erikoisaseita puuttuu kokonaan;
- 4) Armeijan aktiivisessa palveluksessa olevaa päällystöstä on liian vähän;
- 5) Ilmavoimia on liian vähän;
- 6) Ilmapuolustusta ei ole ollenkaan Kööpenhaminan ulkopuolella;
- 7) Etelä-Jyllannissa ei ole rajalinnoituksia;
- 8) Puolustuksen (maa-, meri- ja ilmapuolustuksen) yhteisjohtoa ei ole;
- 9) Teollisuuden sotakannalle saattamista ei ole

valmisteltu; ja

10) Valistustyötä puolustuksen merkityksestä ei ole tehty.

Jos tähän résuméhen olisi otettu muuta kuin teknillisiä ja sisäpoliittisia asioita, olisi siihen luultavasti eräästä kirjoituksesta otettu seuraavat sanat: "En Forsvarsalliance med Sverige og Norge maa vi desværre se bort fra, da Danmark er for udsat og i øjeblikket for ringe forsvarsberedt til, at noget af de to Lande vilde kaste sig i Breschen for Danmarks Sag."

Jyllandspostenin kirjoitusten sotilaallisesta puolesta ei minulla ole mielipidettä, mutta maallikkona tulee tehneeksi kysymyksen, onko niiden psykologinen vaikutus sellainen kuin on tarkoitettu. Jos kerran puolustuksesta lausutaan, että se on niin huono, että vihollinen voi valloittaa maan suurimman osan muutamassa tunnissa, niin tulee tehneeksi kysymyksen, voidaanko maata kauan puolustaa siinäkään tapauksessa, että puolustuksen hyväksi uhrataan suuria summia.

Berlingske Tidenden edellä mainitsemani kirjoituksen otsikko on "Answarets rette Placering" ja on sen tarkoituksena näyttää, että puolustuksen heikkuudesta kantavat vastuun eduskunta ja hallitus. Minua ei ihmetyttäisi, jos asiat kehittyisivät niin, että hallituksen ja korkeimman sotilaspäällystön välit muut-

tuvat huonoiksi.

Tässä raportissani mainitut sanomalehtikirjoitukset lähetän eri kirjelmän ohella Ministeriölle.

Kööpenhaminassa, 7 p:nä helmikuuta 1936.

Rolf Mueler

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: CS

ASIA:

Köpenhaminassa olevan tehtytöiden raportti n:o 3.

Ministeri Theskeff

12/2 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 12 p:nä helmikuuta 1936.

Nº 244.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
Nº 4 / 50 Sal. 1936.		
15/2.36	12	121
TYÖSSÄ	LAUTO	ASIA
5	13	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmia

lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 3, jonka nimikkeenä on:

Työselkkauksen uhka.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,

erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Roy Muelly

Herra Ulkoasiainministeri

A. H a c k z e l l,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 3.

Kööpenhamina- ssa 12 p:nä helmi- kuuta 1936.

Asia: Työselkkauksen uhka.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
15/2-36	2	16
KYLLÄ	OSASTO	ALUE
5	C3	

Niinä vuosina, joina olen ollut tilaisuudessa läheltä seuraamaan Tanskan taloudellista elämää, on vuoden ensimmäisinä kuukausina aina ollut olemassa työselkkausten uhka, joka lehtien kirjoituksista päätäten on ollut melko suuri. Kuitenkin on myös voinut huomata, että yleisö tähän uhkaan on suhtautunut varsin tyyneästi, etten saisi väliäpitämättömästi. On nimittäin ilmeisesti aina luotettu siihen, että sovinto viime hetkellä saataisiin aikaan. Ja niin onkin käynyt.

Nyt on taas olemassa tällainen uhka, ja ovat työnantajat julistaneet työnsulun t.k. 15 p:stä alkaen. Se koskee m.m. puutavara- ja rautateollisuuksia, sementtiteollisuutta, rakennustoimintaa, kalkki- ja tiiliteollisuutta, kenkäteollisuutta ja kutomateollisuutta, siis varsin suurta osaa Tanskan taloudellisesta elämästä ja yhteensä n. 80.000 työlläistä. Syynä työnsulun julistamiseen on kysymys palkoista, sikäli että työlläiset työ sopimuksia uudelleen solmittaessa ovat vaatineet, että alimmin palkatuil-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

le työläisille maksettaisiin jonkun verran korkeampia palkkoja, niin että esim. 75, 80 ja 95 äyrin tuntipalkat koroitettaisiin 95, 100 ja 105 äyriin. Siihen eivät työnantajat ole katsoneet voivansa suostua, ja tämä on aiheuttanut työnsulun julistamisen.

Kun valtion välitysmies nyt on puuttunut asiaan, on työnsulun toimeenpano lykkäytynyt.

Yleensä lausutaan, että selkkauksen uhka tällä kertaa on suurempi kuin edellisinä vuosina. Mutta vaikeata on sittenkin uskoa, että suuri työselkkaus syntyisi, sillä toiselta puolen ovat työpalkat Tanskassa varsin korkeat ja toiselta puolen toimivat teollisuuslaitokset valuuttalisenssijärjestelmän suojassa erittäin menestyksellisesti. Ja jos kävisikin niin, ettei valtion välitysmies onnistuisi pyrkimyksissään saada sovintoa aikaan, niin on olemassa se mahdollisuus, että Stauning Rigsdagissa ajaa läpi pakkotuomiota koskevan lain.

Kööpenhaminassa, 12 p:nä helmikuuta 1936.

Raf Thul

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 4.

Ministeri Theslöff

13/2.1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 13 p:nä helmikuuta 1936.

Nº 247.

5 / 50 Sal. 16.

17/2.36

5

C3

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmia lähettää Kööpenhaminan lähetystömän raportin Nº 4, jonka nimikkeenä on:

Kirjoituksia Tanskan puolustus-kysymyksestä II.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesley

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 4.

Kööpenhamina-ssa 13 p:nä helmi-kuuta 1936.

Asia: Kirjoituksia Tanskan puo-
lustuskysymyksestä, II.

ULKOASIAINMINISTERIÖN
5 / 50 Tal. 36
17/2.36
5 C3

Samana päivänä, jona olim kirjoittanut raportti-
ni N:o 2, tapasin puolustusministeriön kansliapäällikön, jon-
ka kanssa syntyi keskustelu Jyllands-Postenin raportis-
sani mainituista puolustuskysymystä koskevista kirjoituk-
sista. Hän lausui silloin, että kirjoituksissa oli am-
muttu yli maalin, etteikä edes konservatiivinen puolue o-
lisi valmis kannattamaan niin pitkälle meneviä uudistuk-
sia, kuin kirjoitussarjassa vaadittiin, ja hän lisäsi us-
kovansa, että kirjoitusten vaikutus pääministeri Staunin-
gilla ja puolustusministeri Alsing Andersenin voisi olla
tarkoitettua päinvastainen.

On mahdollista, että hän tässä otaksumisessaan
erehtyi. Olim eilen suurilla, kruununprinssi-hallitsijan
kunniaksi järjestetyillä sotilaspäivällisillä armeijan pääl-
likön, kenraali Within luona, joilla myös oli läsnä Ruot-
sin lähettiläs, ja olim illan kuluessa tilaisuudessa jat-
kamaan keskustelujani herra Within kanssa. Hän kertoi
tällöin pari päivää sitten käyneensä pääministerin pu-
heilla, jolloin hän oli ilmoittanut saaneensa tietää, et-

JAKELUOHJE:

Ei tiedoituksiin.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

tä Saksa suunnittelee itsenäisten ratsuväkiosastojen lakauttamista ja niiden korvaamista tankkiosastoilla, ja oli hän tankki-suojaa varten selittänyt tarvitsevansa n. 3 miljoonaa kruunua. Tälle ehdotukselle oli herra Stauning kallistanut korvansa. Ja kun herra With sitten oli selittänyt, että hän myös tarvitsee enemmän miehistöä, oli herra Stauning kysynyt, eikö asia voitaisi järjestää hallinnollista tietä (administratiivt)! Keskustelun kuluessa oli herra With kysynyt pääministeriltä, oliko parempi että hän pyytää eron virastaan, antaa Etelä-Jyllannissa valita itsensä Rigsdagin jäseneksi ja rupeaa poliitikkona harjoittamaan agitatiota ja ajamaan puolustuslaitoksen uudistuskysymyksiä, tai että hän asioita hoitaa armeijan päällikkönä, jossa tapauksessa hallituksen on häntä tuettava.

Herra With kertoi myös, että hän nyt oli saanut asiat järjestetyiksi niin, että hän ihan lähipäivinä kolmen kesken puolustuskysymyksestä neuvottelee herra Stauningin ja erään toisen henkilön kanssa, jota hän ilmeisesti ei tahtonut nimetä, sekä pari päivää myöhemmin venstren johtajan, tohtori Kragin kanssa. Hän sanoi, että hän tätä nykyä on enemmän poliitikko kuin sotilas ja että hänen pahin vastustajansa ei ollut pääministeri Stauning vaan raha-asiaiministeri, ent. puolustusministeri Hansen.

Hän lopetti keskustelumme, lausuen : Saatte nähdä, että peli alkaa kuuden viikon kuluttua sekä että

minä en häviä. Saanko tällä kertaa yhden miljoonan tai viisi, on toisarvoista. Pääasia on että aseistariisumis-suunnasta nyt luovutaan. Sitten voidaan työtä edelleen jatkaa.

Kööpenhaminassa, 13 p:nä helmikuuta 1936.

Roy Presley

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 3

ASIA:

Köpenhaminasta olevan lähetetty raportti n:o 5.

Ministeri Thesleff

18/2 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 18 p:nä helmikuuta 1936.

Nº 264.

6 / 50 Pal. D 36.	
21/2. 36	?
5	C3

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 5, jonka nimikkeenä on:

Keskusteluja viennistämme Tanskaan.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Roy Thuley

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 5.

Kööpenhamina-ssa 18 p:nä helmi-kuuta 1936.

Asia: Keskusteluja viennistämme
Tanskaan.

6 50 Pal. 5 36

21/2-36

5 C3

Kun tämän kuum 11 p:nä keskustelin ulkoasiainministeriön kaupallisen osaston päällikön, ministeri Mohrin kanssa faneerin, paperin, insuliitin y.m. tavaroiden viennistämme Tanskaan, tulin maininneeksi, että Tanskasta ostamme paljon öljykakkuja. Herra Mohr lausui silloin, ettei niiden vienti paljo kiinnosta Tanskaa, syystä että raaka-aine on ostettava ulkomailta. Tämän johdosta en ollut varsin optimistinen, kun eilen ulkoasiainministeri Munchilta - nojautuen pääkonsuli Solitanderilta saamiini tietoihin - alustavasti tiedustelin, oltaisiinko valmiita myöntämään lisälisenssejä siinä tapauksessa, että alentaissimme öljykakkujen tulleja.

Herra Munch vastasi aluksi, että öljyteollisuus, vaikka onkin hyvin kannattava sen harjoittajille, tuo maahan niin vähän valuuttoja. Kun tähän olim sanonut, että osa kuitenkin on puhdasta työansiota, lausui herra Munch, että Nationalbankenin laskelmien mukaan työansio voidaan arvioida 15%:ksi, mutta että se tehtailijoiden väitteiden mukaan on 40%. Kun hän keskustelun kuluessa

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tuli maininnaksi, että öljytehtailijat olivat tyytymättömiä Saksan kanssa viime kuussa tehtyyn kaupalliseen sopimukseen, huomautin, että sen tähden ehkä olisi syytä heitä soulagerata toimimalla niin, että öljykakkujen viennille Suomeen saavutettaisiin helpoituksia. Herra Munch myönsikin niin olevan, sanoi vain, että oli niin vaikeata keksiä, mitä Suomesta lisäksi voitaisiin ostaa, sillä rakennustoimintaa on pakko supistaa ja nyt jo kritikoidaan sanomalehtien suurta paperinkulutusta. Hän lupasi kuitenkin neuvotella Nationalbankenin johdon kanssa siitä, mitä tavaroita ehkä Suomesta voitaisiin ostaa.

Ei vielä ota lausuakseni mielipidettä siitä, voimmeko tätä tietä jotain saavuttaa. Ja itsellenihän minun on pakko tunnustaa, ettei maanviljelijöiden ostojen suuruuteen paljoa vaikuttane, maksavatko rouheet esim. 1:85 tai 1:75. Mutta toiselta puolelhan kiintiön määrääminen voisi taata suuremman viennin Tanskalle.

Kööpenhaminassa, 18 p:nä helmikuuta 1936.

Raf Thesley

ad 6/50 sal. B. 36

Salaattikejulinjens.

Köpenhamina	20/2	1936	klo	12,55
Saap.	"	"	"	14,32
" min.	"	"	"	14,50

ULKOASIAI

H e l s i n k i

B. Raportissa, joka tähän saapu ministeriön, ilmoittanut Munch luvannut neuvotella asiantuntijain kanssa, mutta ettei hän erikoisesti kiinnostunut rehtullien alentamisesta .

Vakuuslehti:

A. S. S. S.

af.

Ark.
Min.
Min. Witt.
KpMll.
Pol. I ja II
Kaupp.
Tel.pol.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 3

ASIA:

Köpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 6.

Ministeri Thesleff

25/2 1936

SUOMEN LÄHETYSTÖ

N° 279.

Kööpenhaminassa, 25 p:nä helmikuuta 1936.

8/57 Val.

36.

28/2.36

5 C3

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin N° 6, jonka nimikkeenä on:

Työnsulku.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thieling

Herra Ulkoasiainministeri
A. Hackzell,
Helsinki.

KÖÖPENHAMINA. SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 6.

Kööpenhamina ssa 25 p:nä helmi- kuuta 19.36.

8 57 Pal.D .J6

Asia: Työnsulku.

28/1.36

5 C3

Viime sunnuntain (23.2.36) numerossaan kirjoitti taloudellisia intressejä edustava "Børsen": "I Gaar Aftes indlede des altsaa Lockouten. Ingen havde troet, at den vilde blive til Virkelighed". Luulen, että tämä on miltei kirjaimellisesti oikein, en ainakaan ennen perjantaita ollut tavannut ketään, joka olisi lausunut uskovansa, että työnsulunuhasta tulisi tosi. "Staauning järjestää asian", niin uskottiin. Useimmat luultavasti eivät vaivanneet päättään ajattelemalla, kuinka Staauning sen järjestäisi, olivat vain vakuutettuja siitä, että tuloksena olisi työrauha. Ne taas, jotka asiaa harkitsivat, uskoivat luullakseni melkein kaikki, että pääministeri ajaisi läpi pakkotuomieta koskevan lain, jonka mukaan tähän asti välitysmiehinä toimineet henkilöt tuomareina määräsivät työrauhan ehdot. Siten voitaisiin asia järjestää nopeasti ennen työnsulun alkamista.

Kuten ennen olen tiedoittanut, koskee riita alimpien palkkojen vähäistä koroittamista. Välitysmiehet eivät tehneet mitään ehdotusta koska, kuten sanoivat,

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

riitapuolelta olivat liian kaukana toisistaan. Luulen tietäväni, että työnantajat olivat olleet valmiit korottamaan palkkoja puolella siitä, mitä työläiset vaativat, mutta että työläiset lujasti pitivät kiinni vaatimuksistaan. Johtuiko tämä siitä, että he uskoivat työnantajien antavan perään tai siitä, etteivät pelänneet taistelua, on olemassa eri mielipiteitä. Eri mielipiteitä on myös olemassa siitä, hallitseeko herra Stauning enää ammattiyhdistyksiä yhtä voimakkaasti kuin ennen.

Eri mielipiteitä kuulee myös siitä, tuleeko taistelusta pitkäaikainen. Enimmäkseen kuulee optimistisia lausuntoja, mutta moni huomauttaa myös, että työläisillä luultavasti on 60 miljoonan kruunun taistelukassa, jonka tähden taistelu voi kestää kauan.

Varsinkin sen tähden ettei mitään voi tietää nyt puhjetun työtaistelun pituudesta, on vaikeata lausua mitään varmaa siitä, mitä muutoksia se saa aikaan Suomen vientiin Tanskaan. Samalla tapaa vaikuttaa myös se, ettei vielä tiedetä, kuinka paljon työläisten julistamaa sympatialakkoa laajennetaan. Toistaiseksi ei Suomesta liikennelakon tähden voida tuoda selluloosaa ja paperivanuketta, mutta vaikuttaako tämä, ettei vuoden kuluessa voida tuoda samoja määriä selluloosaa ja paperivanuketta kuin muuten olisi voitu, ei vielä voi tietää. Kun paperitehtaat seisovat, on mahdollista että voimme myydä tänne entistä enemmän hienoja paperilajeja ja ehkä myös käärepaperia, ja tämä tietysti voi aiheuttaa selluloosan

ja paperivanukkeen tuonnin pienenemisen, mitä tietysti ei olisi syytä valittaa, jos syy olisi yllä mainittu.

Mitä sanomalehtipaperin vientiimme tulee, ei työ-sulku aiheuttane sen kasvamista, syystä että sellaista niin perin vähän tuotetaan Tanskassa.

Mitä sahatun puutavaran vientiimme Tanskaan tulee, on toistaiseksi mahdotonta lausua mielipidettä, kun ei voi tietää tuleeko työnsulusta niin pitkä, että rakennustoiminta sen kautta huomattavasti supistuu. Sama koskee faneerin vientiämme.

Että työnsulusta viennillemme koituu vahinkoa - paitsi ehkä mitä tulee eräiden paperilajien vientiin - lienee epäilemätöntä. Sillä jos se kestää kauan, vähenee Tanskan vienti ja sen mukaan käytettävänä olevien valuu-
tuotteiden määrä, jonka tähden tuonnin säännöstelyä epäile-
mättä tullaan soveltamaan entistä ankarammin. Onneksi on juuri viime päivinä, kuten lähetystölle alustavasti on ilmoitettu, päätetty antaa lisälisenssejä hienomman paperin, faneerin, insuliitin ja poronlihan tuontia varten Suomesta.

Kööpenhaminassa, 25 p:nä helmikuuta 1936.

Rolf Thorsen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 3

ASIA: _____

Köpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 7.

Ministeri Theleff

1873-1936

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 13 p:nä maaliskuuta 1936.

Nº 366.

9 51 Sal. S. 36.

14/3-36

F C3

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin

lähettää Kööpenhaminan lähetystön ra-
portin Nº 7, jonka nimikkeenä on:

Hollannin kannasta pakotekysy-
myksessä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,
erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesley

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 7.

Kööpenhamina-ssa 13 p:nä maalis-kuuta 1936.

9 57 Tal. D. 36.

Asia: Hollannin kannasta pakote-
kysymyksessä.

16/3.36

5 C3

Olen sähkösanomassa tämän kuun 11 p:ltä tiedoit-
tanut ulkoasiainministeri Munchin kannasta pakotekysymyk-
sessä, jonka mukaan kansainliiton neuvoston tulisi todeta,
että on olemassa traktaattirikos, mutta pidättyä lausumas-
ta tuomiota, sekä olla puoltamatta pakotteiden toimeenpa-
nemista Saksaan nähden, syystä ettei niitä paktin 16 ar-
tiklan mukaan voida soveltaa. Koska tilanne päivä päi-
vältä muuttuu, lisäsin sanan: toistaiseksi.

Kun eilen keskustellessani Hollannin täkäläisen
lähettilään van Rappardin kanssa tilanteesta olin lausu-
nut, että pakotteiden toimeenpaneminen Saksaan kohtaan ko-
vin kipeästi koskisi talouteemme, vastasi herra v. Rap-
pard, että sellainen koskisi Hollannin talouteen monin
kerroin kovemmin, mutta että Hollanti, joka järkähtämättö-
mästi noudattaa niitä periaatteita, joiden noudattamiseen
kansainliiton jäsenyys sitä velvoittaa, ei epäröisi ru-
veta kannattamaan pakotteiden toimeenpanemista siinä ta-
pauksessa että se olisi velvollinen niin menettelemään,

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

mutta ettei sellaista velvollisuutta ollut olemassa, syystä ettei paktin 16 artiklan mukaan pakotteiden toimeenpanemiseen voida ryhtyä, kun ei ole kysymys sodasta. Ja sitten hän lisäsi, että kysymys demilitarisoidusta alueesta koskee ainoastaan Locarnon sopimuksen allekirjoittajia eikä ollenkaan Hollantia. Kun tämä viimeksi mainittu väite minusta ainakin toistaiseksi tuntuu varsin konstruoidulta, sain sen käsityksen, että Hollanti kaikin keinoin tahtoo pitää itselleen oikeuden olla osallistumatta sanktioihin, siinä tapauksessa että niihin ryhdyttäisiin. - Tiedän, että Tanskan Haagissa oleva lähettiläs Hollannin kannasta on tiedoittanut samaa kuin mitä herra v. Rappard minulle esitti.

Herra v. Rappard kertoi myös, että hän t.k. 11 p:n iltana Haagista oli saanut määräyksen tehdä ulkoasiainministeri Munchille ilmoituksen ennen herra Munchin lähtöä Lontooseen ja että hän, koska herra Munchin piti lähteä seuraavana aamuna, oli ollut pakoitettu käymään hänen luonaan k:lo 10 illalla. Käsitin, että oli kysymys Hollannin tässä mainitsemani kannan selostaminen.

On ehkä syytä tässä yhteydessä mainita, että Ranskan täkäläinen lähettiläs minulle eilen lausui vakauksensa olevan, ettei Ranska ryhdy preventiiviseen sotaan, koska ranskalaiset hyvin tietävät, mitä sota on.

Kööpenhaminassa, 13 p:nä maaliskuuta 1936.

Konf. Thesler

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3

ASIA:

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 8.

Ministeri Thesleff

20/3 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 30 p:nä maaliskuuta 1936.

Nº 407.

10 / 57 Pal. D - 36.		
1/4 - 36	2	
5	C3	

Herra Ulkoasiaiministeri,

Saan täten kunnioittavimmia
lähettää Kööpenhaminan lähetystön ra-
portin Nº 8, jonka nimikkeenä on:

Työsulku lakkautettu.

Vastaanottakaa, Herra Ministe-
ri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesley

Herra Ulkoasiaiministeri

A. H a c k z e l l,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 8.

Kööpenhamina-ssa 30 p:nä maaliskuuta 1936.

Asia: Työsulku lakkautettu.

10 57 Sal. B - 36.	
1/4 - 36	2
5	C3

Tämän kuun 17 p:nä esittivät sovittelumiehet ehdotuksensa työsulun lopettamiseksi. Sen mukaan koroitettaisiin alimmat palkat jonkun verran, myönnettäisiin kesälomia eräiden ammattien harjoittajille ja määrättäisiin useimpia ammatteja koskevat sopimukset olemaan voimassa kaksi vuotta. Tämän kuun 25 p:nä todettiin, että työlliset olivat hyväksyneet ehdotuksen 65%:lla 35% vastaan ja että työnantajat sen olivat hyljänneet 59%:lla 41% vastaan.

Sovittelumiesten toiminta ei siis ollut johtanut työsulun lopettamiseen.

Kun näin oli käynyt, oli hallituksen puututtava asiaan. Se antoi jo seuraavana päivänä kansainkäräjille esityksen laiksi, jonka mukaan sovittelumiesten ehdotus suurin piirtein määrättiin riitapuolten noudatettavaksi. Tämän lisäksi ehdotettiin, että teurastamojen työlläisten antama lakkojulistus perutettaisiin ja että voimaan astuisi kaksi vuotta kestävä sopimus sellaisine ehdoinen ja pienine palkankorotuksineen, joista riitapuol-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ten edustajat olivat sopineet t.k. 10 p:nä, mutta jotka teurastamojen työlläiset sittemmin olivat hyljänneet.

Siihen nähden että työlläiset melko suurella enemmistöllä olivat hyväksyneet sovittelumiesten ehdotuksen ja että työnantajien hylkäävän päätöksen takana oli jonkun verran pienempi enemmistö ja että tiedettiin monen työnantajan äärestäneen työsulua lopettamista vastaan vain työnantajajärjestyksen johdon vaatimuksesta sekä että tyytymättömyys työsulkuun oli varsin suuri esim. kauppiaiden kesken, joiden myynti oli käynyt pieneksi, uskottiin aluksi, että maakäräjätkin, joilla hallituksella ei ole enemmistöä, hyväksyisivät ehdotuksen. Sain myös sen käsityksen, että pääministeri, jonka tapasin samana päivänä kun hän oli esityksen antanut, uskoi niin käyvän, sikäli kun niin harvasanaisen miehen puheesta jotain voi päätellä. Mutta niin ei käynyt. Kun esitys, sen jälkeen kuin kansankäräjät sen suurella enemmistöllä olivat hyväksyneet, otettiin käsiteltäväksi maakäräjillä, kävi selville, että oppositiopuolueet eivät taipuneet. Asettuen sille kannalle, että kahdesta pahasta on valittava vähemmän paha, ehdottivat ne, että asia olisi lykättävä pakkotuomioistuimen ratkaistavaksi. Ja vihdoin saatiin pitkien neuvottelujen jälkeen aikaan kompromissi, jonka kamarit hyväksyivät eilen aamulla k:lo 5. Ja samana sunnuntaiamuna vahvisti kuningas lain.

Lain mukaan on työhön ryhdyttävä jo tänään (30. 3.36) ja maksetaan aluksi entiset palkat, joita myöhemmin retroaktiivisesti voidaan korottaa. Asian järjestämiseksi

asetetaan viisimiehinen lautakunta, johon kumpikin riita-
puoli valitsee kaksi jäsentä ja jonka puheenjohtajana toi-
mii sovittelumiesten puheenjohtaja. Jollei tämä lautakunta
viiden päivän kuluessa pääse yksimielisyyteen, jätetään a-
sia pakotuoimioistuimen ratkaistavaksi. Tämän on langetet-
tava tuomiensa ennen huhtikuun 8 p:ää.

Toistaiseksi on tietysti mahdotonta tietää, minkä-
lainen lopullinen ratkaisu tulee olemaan, mutta luultavin-
ta kai on, ettei se huomattavasti tule eroamaan sovitte-
lumiesten ehdotuksesta.

Otaksumana lausutaan, että nyt päättynyt työsulku
on tullut maksamaan Tanskalle lähes 100 miljoonaa kruunua.
Kuinka se on vaikuttanut maan maksutaseeseen, sitä tuskin
vielä voidaan tietää. Kun päävientä - maataloustuottei-
den - ei ole kärsinyt ja kun kulutusta työsulun aikana
on täytynt supistaa, niin eivät muutokset maksutaseessa
ehkä ole suuria.

Suomen vieamia kannalta on tietysti hyvä, ettei
työsulusta tullut pitkäaikaisempaa.

Kööpenhaminassa, 30 p:nä maaliskuuta 1936.

Rolf Thorsen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3

ASIA:

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 9.

Ministeri Thesleff

31/2 - 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 31 p:nä maaliskuuta 1936.

Nº 442.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
11 57 Pal.		J6.
2/4-36	10	L. V.
	OLASTI	
5	C3	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmia lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 9, jonka nimikkeenä on:

Keskusteluja viennistämme Tanskaan.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Roy Mesley

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 9.

Kööpenhamina-ssa 31 p:nä maaliskuuta 1936.

11 57 Tal.D 36.

Asia: Keskusteluja viennistämme
Tanskaan.

2/4-36

OSASTO

5 C3

Raportissani N:o 5 viime helmikuun 18 p:ltä sekä salasähkeissäni N:o 8 (20.2.36), N:o 9 (26.2.36) ja N:o 10 (3.3.36) olen tiedoittanut, että ulkoasiainministeri Munchin ja ulkoasiainministeriön kaupallisten asiain osaston päällikön, ministeri Mohrin lausuntojen mukaan öljykakkujen vienti ei paljoa kiinnosta Tanskaa, syystä että sen kautta maahan saadaan vain vähän valuuttoja. Kun eilen olim tilaisuudessa asiasta puhumaan valuttakonttorin päällikön, kauppaministeriön kansliapäällikön (departementschef) Dalhoffin kanssa, kävi selville, että hänen kantansa oli ihan sama kuin herrojen Munch ja Mohr. Tämä tukee käsitystäni, että me emme helpottamalla öljykakkujen vientiä Tanskasta Suomeen voi saavuttaa mitään siinä yhteydessä myönnettyjä, edeltäpäin määrättyjä etuja. Toinen asia on että epäilemättä voimme myydä Tanskaan enemmän kuin enemmän sieltä ostamme. - Asiaa koskevaan kyselyyni en uudelleen ole pyytänyt vastausta ulkoasiainministeri Munchilta, enkä aiokaan pyytää, jottei käsitettäisi,

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

että olemme kovin halukkaita alentamaan öljykakkujen tulleja.

Keskustellessani herra Dalhoffin kanssa huomaitin, että Tanskan vienti Suomeen viime aikoina huomattavasti oli kasvanut, ja lausuin toivovani, että tämän nojalla meille myönnettäisiin enemmän lisenssejä. Herra Dalhoff vastasi huomanneensa, että vienti Suomeen oli kasvanut, mutta lisäsi sitten: "Mitä tahdotte että teemme? Meillä on ostoja varten rajoitettu valuuttamäärä, ja kaksi maata - hän tarkoitti Englantia ja Saksaa -, joista olemme kovin riippuvaisia, pitävät meitä kireellään". Jos hän vielä olisi lisännyt, että valuuttasäännöstelyllä/^{myös} pyritään kotimaisen tuotannon suojelemiseen, olisi hän vetänyt Tanskan kauppapolitiikan suuntaviivat.

Tässä yhteydessä mainittakoon vielä seuraavaa. Kun eilen, jolloin ulkoasiainministeri Munchilla oli ensimmäinen vastaanotto sen jälkeen kuin hän oli palannut Lontoosta, kävin hänen puheillaan, kysyin oliko hän Lontoossa myös neuvotellut uudesta kauppasopimuksesta. Tähän vastasi herra Munch - vahvistaen mitä täällä ennen tiedettiin -, että englantilaiset toistaiseksi vain olivat keskustelleet valuutan säännöstelystä aiheutuneista vaikeuksista, mutta että hän toivoi, että pääsiäisen jälkeen ryhdyttäisiin neuvottelemaan kauppasopimuksesta. Siis: englantilaisetkin, joita suositaan enemmän kuin muita, ovat varsin tyytymättömiä Tanskan valuutan säännöstelyyn.

Kööpenhaminassa, 31 p:nä maaliskuuta 1936.

Rolf Munch

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C3.

ASIA:

Höörpenhainassa olevan lähetysplan rap. n:o 10.

Ministeri Thesleff.

8/4 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 8 p:nä huhtikuuta 1936.

N° 467.

12 51	ne.	36
11/4.	36	
5	C3	

Herra Ulkoasianministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin N° 10, jonka nimikkeenä on:

Työsulun loppuselvitys.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Theodor

Herra Ulkoasianministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 10.

Kööpenhamina-ssa 8 p:nä huhti-kuuta 1936.

12 51 Re. 36

11/4 36

Asia: Työsulun loppuselvytys.

5 C3

Siihen nähden että raporteissani N° 3, 6 ja 8 olen selostanut suurta työselkkausta, lienee paikallaan että täydellisyyden vuoksi parilla sanalla teen selkoa sen loppuselvityksestä, huolimatta siitä että sanomalehdissämme epäilemättä jo tänään on ollut tietoja siitä.

Raportissani N° 8 viime maaliskuun 30 p:ltä tiedoitin, että Rigsdagin hyväksymän lain mukaan viisimiehen lautakunnan tuli koettaa saada sovinto aikaan sekä että, jollei tämä lautakunta viiden päivän kuluessa pääsisi yksimielisyyteen, asia joutuisi pakkotuomioistuinten ratkaistavaksi.

Kuten yleisesti oli uskottu, ei lautakunta pääsyt yksimielisyyteen. Kun tämä oli todettu, ryhtyi pakkotuomioistuin heti toimimaan, ja eilen se langetti tuomionsa. Tämä tuomio on melkein ihan samanlainen kuin sovittelumiesten ehdotus. Muutamia ihan pieniä muutoksia on tehty ja ovat useimmat niistä työnantajien hyväksi.

Kun näin on käynyt, tulee tehneeksi kysymyksen,

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

menettelikö työnantajien enemmistö harkitusti, kun se hylkäsi sovittelumiesten ehdotuksen.

Jos pakkotuomioistuimen langettamaa tuomiota vertaa niihin työläisten vaatimuksiin, jotka aiheuttivat työsulun, niin on todettava, että se on työnantajille jossain määrin edullisempi. Mutta ovatko saavutetut edut niin suuret, että niiden saavuttamiseksi kannatti ryhtyä suureen työsulkuun, siitä voidaan ehkä olla eri mieltä.

Kööpenhaminassa, 8 p:nä huhtikuuta 1936.

Prof. Thesleff

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: Cs

ASIA:

Köpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 11.

Ministeri Theskyff

6/5-1936

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 6 p:nä toukokuuta 1936.

N° 566.

N ^o 13 / 57 Tal. 36.	
8/5.36	3
5	03

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin

lähettää Kööpenhaminan lähetystön ra-
portin N° 11, jonka nimikkeenä on:

Tanskan - Englannin kauppaneu-
vottelut.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,
erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thuley

Herra Ulkoasiainministeri

A. H a c k z e l l,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 11.

Kööpenhamina-ssa 6 p:nä touko-kuuta 1936.

Asia: Tanskan - Englannin kaupp-
neuvottelut.

ULKOASIAINMINISTERIÖN
13 57 Pal. B -36
8/5-36
5 CB

Lähetystö on aikoinaan tiedoittanut niistä kaup-
papolittisista neuvotteluista, joita Tanska talven kulues-
sa on käynyt Englannissa ja niiden negatiivisesta tulok-
sesta. Tämän toukokuun 11 p:nä jatketaan näitä neuvotte-
luja, ja matkustaa t.k. 9 p:nä Lontooseen lähes 20-miehi-
nen valtuuskunta, jonka puheenjohtajana on ulkoasiainminis-
teriön kauppapoliittiaen osaston päällikkö, ministeri Mohr.
Paitsi häntä on valtuuskunnassa pari muutakin ulkoasiain-
ministeriön virkamiestä sekä Grosserer-Societets Komité'n,
Provinshandelskammer'in, Industriraadet'in, Landsbrugsraadet'in
ja Dansk Arbejdsmandsforbund'in edustajia, jota paitsi ka-
lastuksellakin on oma edustajansa. Kuten tunnettua, on
Tanskan pääintressi taata varma menekki maataloustuot-
teille, ja edustaakin valtuuskunnassa maanviljelystä neljä
henkeä.

Kun näin suuren valtuuskunnan lähettäminen eh-
dottomasti on omiaan antamaan sen käsityksen, että nyt
toivotaan päästävän positiiviseen tulokseen, pidän tarpeel-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

lisena tiedoittaa voineeni huomata, ettei täällä yleensä
olla optimistisia, vaan että uskotaan neuvottelujen johta-
van siihen, että nyt voimassa oleva sopimus, jonka voi-
massaoloaika loppuu jo kesäkuussa, määrätään olemaan voi-
massa vuoden loppuun.

Kööpenhaminassa, 6 p:nä toukokuuta 1936.

Rolf Thedén

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 12.

Ministeri Thorsleff

26/5 - 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 26 p:nä toukokuuta 1936.

Nº 620.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
14	152 Sal. D. 1936.
28/5.36	
5 C3	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 12, jonka nimikkeenä on:

Pohjoismaiden parlamenttien välisen liiton keskustelu kansainliitosta.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Theodor

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 12.

Kööpenhamina-ssa 26 p:nä touko-kuuta 1936.

Asia: Pohjoismaiden parlamenttien
välisen liiton keskustelu
kansainliitosta.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
14 52 Jal.	36.
28/5.36	
5	6

Enimmin mielenkiintoa herättävä kohta pohjoismaiden parlamenttien liiton t.k. 22 - ja 23 p:nä täällä pitämän kokouksen ohjelmassa oli kysymys "Muligheterna for et Fredsarbejde gennem Folkeforbundet". Sen referoi ulkoasiainministeri Munch, mutta huomatuimman lausunnon antoi ent. pää- ja ulkoasiainministeri Mowinckel.

Kysymyksen käsittely muodostui ensi sijassa väittelyksi siitä, oliko pohjoismaiden edelleen jäätävä kansainliittoon. Tosin ainoastaan yksi puhuja, äärimmäiseen oikeustoon kuuluva Tanskan kansankäräjien jäsen, pääauditööri Pürschel asettui sille kannalle, että pohjoismaiden olisi erottava kansainliitosta, mutta nykyään vallitseva pessimismi näyttäytyi kuitenkin niin suureksi, että nekin puhujat, jotka puolsivat kansainliittoon jäämistä, pohtivat kysymystä, millä edellytyksillä oli jäätävä.

Pessimistinen oli kysymyksen alustaja, tohtori Munch, joka lausui uskovansa, että kansainliitto kuiten-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kin voi saada jotain aikaan rauhan hyväksi, joskaan ei kaikkia. Hän lisäsi myös uskovansa, että ne seitsemän valtiota, jotka Genève'issä ovat olleet yhteistyössä, aikovat jäädä kansainliittoon, niin kauan kuin on mahdollista, ja että ne siellä tulevat toimimaan universaliteetin ja puolueettomuuden hyväksi. Mutta edellytyksenä on, että sellainen universaliteetti säilytetään, ettei kansainliitosta tule "et Redskab i en enkelt Magtgruppes Haand". Yhdessä puheensa osassa osoitti herra Munch kuitenkin melkoista optimismia. Hän lausui nimittäin seuraavat sanat: "Betingelserne for Nordens Lande for at holde sig udenfor en Stormagtskrig er betydelige, fordi Tyngdepunktet er flyttet til Egne, som ligger langt fra Norden". Maailmansota ja se, mikä sen jälkeen on tapahtunut, sekä yleinen kehitys eivät juuri anna tukea tällaiselle optimismille. Ja herra Munchin luoma kuva olikin synkkä.

Ja ehkä vielä enemmän pessimistinen tai ehkä oikeammin pessimismissään positiivisempi oli herra Mowinckel. Hän esiintoi suoraan mielipiteensä, että pohjoismaiden tuli harkita, eikä jo ole aika, että ne, voidakseen pysyä puolueettomina eurooppalaisen sodan sytytyksessä, tekevät sellaisen varauksen, että ne itse päättävät osallistuvatko pakotteisiin vaiko ei.

En sen jälkeen kuin herra Mowinckel oli pitänyt puheensa tavannut häntä niin paljon kahden kes-

ken, että olisin voinut häneltä kysyä, tarkoittiko hän lausunnollaan, että paktia olisi muutettava, mutta puhuesani asiasta herra Munchin kanssa, lausui hän Mowinckelin tarkoittaneen, että pohjoismaat voisivat säilyttää puolueettomuutensa siten että ne - huolimatta siitä ettei paktia ole muutettu - selittävät, etteivät ne pidä itseään velvollisina soveltamaan pakotteita, jos joku suurvalta on rikkonut paktin ryhtymällä sotaan.

Aluksi lienee ollut kysymys että kansainliittoa koskevan keskustelun johdosta hyväksyttäisiin päätöslauselma. Siitä kuitenkin luovuttiin ja tyydyttiin siihen, että kokouksen puheenjohtaja, pääministeri Stauning saneli seuraavan lauseman, jossa motivoidaan miksei ole pidetty tarpeellisena hyväksyä varsinaista päätöslauselmaa:

"Efter Delegeretmødets Beslutning har Raadet behandlet Spørgsmaalet om, hvorvidt Debatten om Folkenes Forbund bør munde ud i en Resolution.

Der hersker fuld Enighed om at fortsætte Samarbejdet imellem de i Folkeforbundet indmeldte nordiske Landes Regeringer med Hensyn til Spørgsmaal vedrørende Forbundet og om at Maalet for deres Arbejde maa vare gennem Folkeforbundet at fremme Ret og Forstaaelse mellem Nationerne til Betyggelse af Verdensfreden.

Raadet finder det derfor ikke nødvendigt, at der ved denne Lejlighed vedtages nogen Resolution".

Tässä yhteydessä voi olla paikallaan mainita, että herra Mowinckelinkin pessimistisessä puheessa oli var-

sin optimistinen kohta, hän kun ehdotti, että kansainliittoon kuuluvat neljä pohjoismaata tekisivät aloitteen 25 vuoden rauhansopimuksen aikaansaamiseksi sekä että nämä maat koettaisivat saada aikaan ilmasotaa koskevan sopimuksen eräiden suurvaltojen kanssa. Nämä herra Mowinckelin ehdotukset tuntuvat optimistisilta senkin tähden, että herra Mowinckel puheensa alkuosassa niin voimakkaasti oli alleviivannut huolestumisensa sen johdosta, että tehtyjä sopimuksia oli katsottu voitavan rikkoa, puhumattakaan siitä, että Kellog-sopimus edelleen on voimassa.

Kööpenhaminassa, 26 p:nä toukokuuta 1936.

Rolf Thesler

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3

ASIA: _____

Hörsenhaninesso de van lähetystön rap. n:o 13.

V.a. Asiamiehittäjä Kuvellin.

23/7 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

N° 1073.

Kööpenhaminassa, 23 p:nä heinäkuuta 1936.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N ^o 15153 / ac: 10 36		
29/7.36	N ^o	III
AFRIKA	OSASTO	ASIA
5	103	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin N° 13, jonka nimikkeenä on:

Tanskan - Saksan kauppasopimuksesta johtuneet vaikeudet.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

R. Nurminen

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 13.

Kööpenhamina-ssa 23 p:nä heinä-kuuta 1936.

Asia: Tanskan-Saksan kauppasopi-
muksesta johtuneet vaikeudet.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 15752		
29/7.36		LII
TYÖMÄÄ	OSASTO	ASIA
5	C3	

Tämän vuoden alussa tehty Tanskan - Saksan kauppasopimus on viime aikoina antanut aihetta hyökkäyksiin ja tuottanut vaikeuksia hallitukselle. Sopimus, jonka kautta Tanska sai viedä Saksaan huomattavan määrän enemmän maataloustuotteita, käsittää osaksi peruskiintiöitä ("Grundkontingenter"), joiden menekki oli taattu, osaksi lisämääriä ("Tillägskontingenter"), joita todennäköisesti myönnettäisiin.

Sekä Tanskan että Saksan puolelta oli, sopimusta tehtäessä, tahdottu ylläpitää jonkunlaista vapautta mitä tulee kiintiömääriin - Tanskan taholta Tanskan-Englannin kaupan johdosta; Saksan taholta taas laskettiin, että sadon laatu tulisi vaikuttamaan Saksan tuontitarpeisiin.

Tämän vuoden kuuden ensimmäisen kuukauden aikana on sopimus kaikesta päättäen toiminut hyvin; Tanskan vienti Saksaan on lisääntynyt noin 40 miljoonalla kruunulla ja tuonti Saksasta noin 20 miljoonalla kruunulla. Mutta lisäkiintiöitä nautaeläinten vientiä varten Saksa ei ole tahtonut antaa. Ja tätä Tanskan maatalous on erikoisesti ajanut takaa. Saksan

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

motiveeraus tähän kieltoon on ollut, että Tanskan Nationalbank'in ja Saksan valtionpankin välillä oleva clearing-kontto kasvaa kasvamistaan Tanskan eduksi. Ja Saksa on painostanut sen velan vähentämistä. Tämän johdosta on Tanskan täytynyt jo kesän aikana myöntää melko paljon lisälisenssejä Saksalle.

Lisälisenssien myöntämisestä on oltu eri mieltä. Kauppamaailma on vaatinut lisenssejä. Hallituksen taholta huomautetaan, että valuuttalisenssejä on myönnetty runsaastikin, mutta että kaikkia ei ole käytetty.

Tähän asiaan ei kuitenkaan olisi kiinnitetty paljon huomiota, jollei v.t. kauppaministeri, opetusministeri Jørgen Jørgensen eräessä puheessaan Svaneke'ssä (Bornholmmissa) olisi kosketellut asiaa ja syyttänyt Tanskan kauppamaailmaa Saksan kanssa syntyneistä tavaravaihto- vaikeuksista. Hyökkäys aiheutti kauppamaailman taholla protesteja, jotka ovat ilmituoneet useita heikkouksia tuontijärjestelyssä, joita taas vastustuspuolueet ovat tietäneet käyttää hyväkseen.

Kauppamaailman taholta huomautetaan, - ja tämä voi erikoisesti kiinnostaa meitä, - jos kohta onkin kysymys varsinkin Saksan tuotteista - että Tanskassa on nykyään puute seuraavista tuontitavaroista: rakennusaineet, lasi- ja porseliinitavarat, teollisuustuotteet (mainitaan erikoisesti polkupyörät, automobiilit, kirjoituskoneet ja optilliset tuotteet).

Voidaan otaksua, että uusia lisälisenssejä myön-

netään Saksalle juuri mainittuja tavaralajeja varten. Edellytyksenä valuutan saamiseen olisi kuitenkin, että tavarat tuodaan Tanskaan viimeistään ensi syyskuun kuluessa.

Mutta näitä lisenssejä myönnettäessä ei seurattaisi voimassa olevia sääntöjä, se on, ensiksi ei otettaisi huomioon n.k. tuontilukuja ("Importtal") ja toiseksi annettaisiin etusija tuojille, jotka ovat valmiit maksamaan tavaransa etukäteen, siis suurtuojille. Monet kauppajärjestöt ovat lausuneet mielipahansa senjohdosta, että valuuttalakien määräyksiä ei seurattaisi.

Tulee olemaan kiintoisaa nähdä, jos hallituksen aikomus myöntää lisälisenssejä tulee helpottamaan clearing-balanssin aikaansaamista ja jos Tanskan maataloustuotanto ja maataloustuotteiden vienti Saksaan voivat jatkua samassa laajuudessa kuin keväällä. Monella taholla sitä epäillään, varsinkin kun useiden Saksan tavarain hankinta vaatii 3 à 4 kuukauden hankinta-ajan. Ja näyttää siis siltä kuin Tanskan täytyisi jossain määrin luopua aikaisemmista valuuttaperiaatteistaan voidakseen myöntää lisälisenssejä Saksan tavarain tuontia varten.

Kööpenhaminassa, 23 p:nä heinäkuuta 1936.

R. Munkki

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C3

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevat lähetystöt rap. n:o 14.

V.a. Asiamiehittäjä Niemelin.

27/7 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

N° 1075.

Kööpenhaminassa, 27 p:nä heinäkunta 1936.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
16/52 h.c. 36		
30/9.36		
5	03	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin

N° 14, jonka nimikkeenä on:

Saksalaisten maanostot Etelä-

Jyllannissa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri,

erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

P. Munnali

Herra Ulkoasiainministeri

A. H a c k z e l l,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 14.

Kööpenhamina-ssa 27 p:nä heinä-kuuta 1936.

Asia: Saksalaisten maanostot
Etelä-Jyllannissa.

ULKOASIANMINISTERIÖN		
16/52	AC	1136
30/7.36	10	
5	CS	

Saksan hallituksen taholta lienee kyllä Tanskalle vakuutettu, ettei Saksalla ole minkäänlaisia rajanmuuttotarkoituksia. Mutta siitä huolimatta jatkuu saksalaisten kiihoitustyö Etelä-Jyllannissa, jota työtä johdetaan Hampurin, Kielin, Flensburgin ja Aabenraan saksalaisista yhdistyksistä tai ainakin näitten yhdistysten välityksellä.

Saksalaiset ovat, ainakin Hitler-régime'in aikana - kuten lähetystö raportissaan N:o 12, 23/7 1935 on selostanut - käyttäneet hyväkseen Etelä-Jyllannin nykyistä, vielä jatkuvaa maatalouspulaa. Saksalaisten tilanostot ovat viimeisinä vuosina huomattavasti kasvaneet, samoin kuin saksalaisten koulujen lukumäärä.

Tanska on kyllä myöntänyt suurempia lainaetuja ja korkohelpoituksia Etelä-Jyllannin tilanomistajille kuin muille tanskalaisille ja perustanut myöskin uusia yhdistyksiä ja kouluja ja, jossain määrin, vahvistanut rajapuolustustaan. Mutta näyttää siltä kuin olisi vaikeata menestyksellä taistella Saksan maanostoja vastaan, varsinkin

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kin kun tanskalainenkin väestö useissa kulttuurikysymyksissä suhtautuu, ainakin jossain määrin, suopeasti Saksaan.

Tänä kesänä "maataistelu" Etelä-Jyllannissa on käynyt ankarammaksi. "Nationaltidende" (ent. "Dagens Nyheder") kirjoitti pari päivää sitten, että "Jordkampen i Sønderjylland skærpes fra Maaned til Maaned". Ja lehti kertoo - minkä myöskin olen kuullut muualta - että saksalainen "Kreditanstalt Vogelgesang", joka toistaiseksi on "handlet ud fra forretningsmæssige Forudsætninger, i den sidste Tid har kastet alle Hemninger til Side og indlader sig nu i en betingelsesløs Overbudspolitik".

Tällä politiikalla koetetaan tehdä tyhjäksi se työ, jota Tanskan "Statens Jordlovsudvalg" niminen järjestö harjoittaa ostamalla maata Etelä-Jyllannista jakaakseen sen tanskalaisille pienviljelijöille.

Kreditinstitutt Vogelgesang lienee kirjoittanut niille Etelä-Jyllannin maatilanomistajille, jotka ovat neuvotelleet "Statens Jordlovsudvalg'in" kanssa maanmyyntiä, ilmoittaen heille, että heidän ensin olisi hankittava tarjouksia mainitulta luottoyhdistykseltä, jotka joka tapauksessa olisivat edullisempia kuin muiden.

"Statens Jordlovsudvalg'in" konttori Tønderissä väittää tosin, että tällaisia tarjouksia olisi tehty ainoastaan saksalaismielisille taikka sellaisille maanomistajille, joista ei varmasti tiedetä ovatko he tanskalaismielisiä.

Mutta toiselta puolen väitetään, että tällainen

selitys on annettu vaan kansan rauhoittamista silmälläpitäen. Joka tapauksessa on saksalaisten maanostopolitiikka viime aikoina käynyt yhä intensiivisemmäksi. Ja että rahat, joita Saksa tähän tarkoitukseen uhraa, eivät tule ainostaan yllämainituilta rajayhdistyksiltä vaan kauempaa, lienee varmaa. "Vogelgesang" lienee ilmoittanut, että luottolaitoksen käytettävänä on, Etelä-Jyllannin maanostoja varten, yli 9 miljoonaa kruunua. Toiset väittävät, että summa olisi korkeampi.

Kööpenhaminassa, 27 p:nä heinäkuuta 1936.

R. Munchi

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3

ASIA:

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 15.

v. a. Asiantuntija Niemelin

4/8 1936

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 4 p:nä elokuuta 1936.

Nº 1091.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
12 / 52 Jul. 1936.		
678-36	10	
RYHMÄ	LAJITUS	LUOKKA
5	C3	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 15, jonka nimikkeenä on:

Uusi talonpoikaiskulkue Tanskassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakautus.

R. Nurmelin

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 15.

Kööpenhamina-ssa 4 p:nä elo-kuuta 1936.

Asia: Uusi talonpoikaiskulkue

Tanskassa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
17/52 Jul. L. 156.		
6/8-36	g	EA
	LESTU	ASA
5	C3	

Viime kuun 29 p:nä oli Tanskan talonpoikaiskulkeen vuosipäivä, jota vietettiin uudella kulkueella. L.S.-liike (Landbrugernes Sammenslutning), joka oli viime vuoden kulkueen alkuunpanija (vrt. lähetystön raporttia N:o 13, 31/7 1935), on siitä lähtien - ja jo sitä ennen - uhanut maatalouslakolla, jollei kaikkia heidän vaatimuksiaan täytettäisi. Näihin vaatimuksiin - jotka suureksi osaksi ovat suurtilallisten taholta kotoisin - on suhtauduttu verrattain rauhallisesti. L.S.-liikkeen tarkoituksena oli ehkä alkuaan tehdä viime vuoden talonpoikaiskulkueesta enemmän kuin maanomistajien mielenosoituksen, mutta siitä ei tullut paljoakaan.

Talonpoikaiskulkueen vuosipäivänä toimeenpani siis L.S.-liike uuden talonpoikaiskulkueen, tällä kertaa ei kuitenkaan pääkaupunkiin ja Kuninkaan luo, vaan viime vuoden talonpoikaiskulkueen johtajan Knud Bach'in luo Røngessä, Jyllannissa. Tästä johtui, että kulkue sai suurimmaksi osaksi jyllantilaisen leiman, jos kohta kulkueeseen kyllä otti osaa noin 35.000 à 40.000 henkeä.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Herra Bach'in kartanossa pidettiin pitkin päivää puheita samaan tyyliin kuin viime vuonnakin, ehkä kuitenkin hieman varovaisemmassa muodossa. Eräs puhuja tosin ehdotti, että ryhdyttäisiin täydelliseen maatalouslakkoon, mutta kokouksen loppupäätös kohdistui vaan tuotantolakkoon - mitä tulee sikojen hankkimiseen teurastamoille - 3/8 - 8/8 välisenä aikana.

L.S.-liike päätti myöskin kerätä rahaa taistelurahastoksi ("Kampfond"), ja sitten - niin liike uhkaa - toimeenpanna maidon, sikojen ja nautaeläinten tuotantolakon. L.S.-liikkeen uusiin toimenpiteisiin suhtaudutaan hyvin rauhallisesti. Hallituspuolueen lehdet leimaavat lakon "koe-lakoksi", josta tulee fiasko; konservatiiviset lehdet, kuten "Nationaltidende" ja "Berlingske Tidende" puhuvat verrattain kylmästi kulkueesta ja Røngen päätöksistä.

Tänään on tuotantolakko toiminut kaksi päivää, ja, mikäli oikeistolehdetkin ovat voineet todeta, on suurimmalla osalla Tanskan teurastamoista ollut verrattain hyvä sikojen hankinta. Lakkoa ei todennäköisesti ylläpidetä johdonmukaisesti L.S.-liikkeen omien miestenkään keskuudessa.

Kööpenhaminassa, 4 p:nä elokuuta 1936.

P. Numelin

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 16.

Ministeri Thesleff

26/8 1956

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 26 p:nä elok. 1936.

Nº 1171.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
18 / 52 Sal. E. 1936.		
27/8 - 36	52	L
	5	03

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 16, jonka nimikkeenä on:

Tanskan ulkoasiainministerin kansainliiton toimintaa koskeva kirjelmä liiton pääsihteerille.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Prof. Hackzell

Herra Ulkoasiainministeri

A. H a c k z e l l,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 16.

Kööpenhamina-ssa 26 p:nä elokuuta 1936.

Asia: Tanskan ulkoasiainministe-
rin kansainliiton toimintaa kos-
keva kirjelmä liiton pääsihteerille.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
18/52 Sal. 1936.		
27/8-36	50	11
	CASTO	
J	C3	

Tanskan ulkoasiainministeriö on lentopostissa Helsinkiin lähettänyt ulkoasiainministeri Munchin kansainliiton pääsihteerille osoitetun liiton toimintaa koskevan kirjelmän jäljennöksen. Kuten siitä näkyy, on se miltei samanlainen kuin se promemoria, jonka herra Munch toimitti pohjoismaisille virkaveljilleen ennen t.k. 20 p:nä täällä pidettyä ulkoministerien kokousta.

Kirjelmän luonnos esitettiin täällä t.k. 22 p:nä Rigsdagin ulkoasiainvaliokunnalle (den udenrigspolitiske Navnd). Kuten otaksua oli voinut, kohtasi sen lähettäminen ankaraa vastarintaa. Venstre ja konservatiivinen puolue asettuivat jyrkästi sille kannalle, ettei pääsihteerin kirjelmän johdosta viime heinäkuun 7 p:ltä ollenkaan olisi annettava lausuntoa. Herra Munch ajoi kuitenkin läpi tahtonsa hallituspuolueiden edustajien avulla, jonka johdosta oppositiopuolueiden edustajat deklaroivat, että hallitus antoi lausunnon omalla vastuullaan, ja olivat he tehneet tämän niin juhlallisesti että - kuten kertojani minulle lausui - olisi luullut olleen kysymys kanteen nostamisesta valtakunnanoikeudessa.

Mainittakoon tässä yhteydessä, että paitsi tanskalaisel-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

la taholla myös ruotsalaisella taholla ollaan oltu tyytyväisiä sen johdosta, että Suomen ulkoasiainministeri puheessaan päivällisillä t.k. 20 p:nä esiintoi vilpittömiä tunnustuksen sanoja Tanskan ulkoasiainministerin toiminnalle kansainliitossa. En ole näiden päivällisten jälkeen tavannut matkoilla olevaa norjalaista virkaveljeäni, jonka tähden en voi mitään tiedoittaa norjalaisten suhtautumisesta esiintuotun tunnustukseen.

Kööpenhaminassa, 26 p:nä elokuuta 1936.

Rolf Thorsen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 17.

Ministeri Thesleff

2/9 1926

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 2 p:nä syyskuuta 1936.

Nº 1180.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
19	52	Sal. 36.
7/9. 36		
5	C 3	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin
lähettää Kööpenhaminan lähetystön ra-
portin Nº 17, jonka nimikkeenä on:

Maakäräjävaalit.

Vastaanottakaa, Herra Ministe-
ri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thorsén

Herra Ulkoasiainministeri

A. H a c k z e l l,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 17.

Kööpenhamina-ssa 2 p:nä syys-kuuta 1936.

Asia: Maakäräjävaalit.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
19 / 52 Sal. D. 36.		
79-36	10	11
5	CS	

Maakäräjävaalit on määrätty tämän syyskuun 15 p:ksi, ja luonnollisesti harjoitetaan jo agitatiota ja pidetään vaalikokouksia. Huolimatta siitä että vaalien tulos huomattavasti voi vaikuttaa sen kysymyksen ratkaisuun, onko maakäräjistä tehtävä loppu ja siirryttävä yksikamariedustukseen, kuten hallituspuolueet vaativat, ei agitatio ainakaan vielä ole päässyt oikeaan vauhtiin. On vaikeata sanoa, mistä tämä johtuu. Mahdollisesti siitä, että maakäräjät viime vuosina usein - ja joskus tärkeissäkin kysymyksissä - ovat olleet käyttämättä valtaansa estää hallituksen esitysten hyväksymistä, vaan ovat taipuneet, kun kansankäräjillä on ollut varma enemmistö, jonka tähden maakäräjien työhön on ruvettu suhtautumaan valinpitämättömästi. Osaksi voi se myös johtua siitä, että tällä kertaa valitaan vain puolet maakäräjien jäsenistä, tai ei oikeastaan sitäkään.

Maakäräjillä on 76 jäsentä, ja näistä valitaan tänä vuonna puolet. Kuitenkin on tulevissa vaaleissa

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

vain kysymys 28 edustajan valitsemisesta, sillä nykyisillä maakäräjillä on oikeus itse valita 10 edustajaa tuleville maakäräjille. Tämä vaali tapahtui elokuun 14 p:nä, ja menetti siinä venstre yhden paikan sosialidemokraateille. Kun ottaa tämän huomioon, voi sanoa, että nykyisillä maakäräjillä hallituspuolueilla on 35 edustajaa ja oppositiolla 40. Tämän lisäksi on Färösaarilla yksi edustaja, ja luultavana pidetään, että niiden edustajaksi valitaan hallituksen kannattaja, todennäköisesti sosialidemokraatti. Jos hallituspuolueet, itse Tanskassa, voittavat kolme paikkaa, tulee niillä näin ollen olemaan enemmistö maakäräjilläkin.

Niistä 28 paikasta, joista taistellaan, on nykyään venstreillä 12, sosialidemokraateilla 9, konservatiivisilla 4 ja radikaaleilla 3. Kun radikaalit arvattavasti eivät voi lisätä edustajiensa lukumäärää, on siis kysymys siitä, voivatko sosialidemokraatit vallata 3 paikkaa, ensi sijassa venstreiltä. Ensi silmäyksellä tämä ei näytä mahdollomalta. Mutta toiselta puolen on muistettava että, kun on kysymyksessä suhteelliset vaalit, muutokset tavallisesti ovat pienet.

Kun pari päivää sitten vaaleista keskustelin erään suuren maanomistajan kanssa, joka niinkuin useimmat suurtilalliset kaikissa maissa on varsin konservatiivinen ja joka kansankäräjämiehenä on ajanut ihan vanhoillista politiikkaa, selitti hän tulevissa vaaleissa äänestävänsä sosialidemokraatteja. Kun tämän johdosta hämmästyin, lausui hän: Olot eivät Tanskassa tule siedettäväksi, ellei Stauning saa

enemmistöä. Kun hän sen saa, on hänen pakko joko päättävästi asettua kommunisteja vastustavalle kannalle - nyt hän voi vedota siihen, että oppositiopuolueet estävät häntä menemästä pitemmälle - ja silloin lohkeaa hänen puolueestaan niin suuri osa, ettei hän voi hallita, tai, jatkoi hän, hänen on ruvettava toteuttamaan varsin pitkälle menevää ohjelmaa, ja silloin heräävät porvarilliset. - Todennäköistähän kuitenkin on, ettei moni porvarillinen tällaisessa desperatiossa tule lisäämään sosialidemokraattien äänimäärää. Luultavampaa on ehkä, että eräät konservatiiviset teollisuusmiehet - niinkuin väitetään tapahtuneen viime kansankäräjien vaaleissa - antavat äänensä sosialidemokraateille, koska sen kautta toivovat saada heille edullisen valuutan säännöstelyn jatkumaan.

Kun näin on, on ennustaminen varsin vaikeata.

Eräät oikeistolehdet ovat julkaisseet uutisen, että pääministeri Stauning maakäräjävaalien jälkeen luopuisi vallasta, syystä että hänen puolueessaan on oppositiota. Pääministeri on itse eräissä vaalipuheessaan leimannut tällaiset uutiset vaalivalheiksi.

Kööpenhaminassa, 2 p:nä syyskuuta 1936.

Perf. Thorsen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: CJ

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 18.

Ministeri Thorsjöff

17/9 1936

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 17 p:nä syyskuuta 1936.

Nº 1217.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
20/59 Tal. S. 36.		
21/9.36	2	2
5	C3	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 18, jonka nimikkeenä on:

Maakaräjävaalit II.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesing

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 18.

Kööpenhamina-ssa 17 p:nä syys-kuuta 1936.

Asia: Maakärjävaaalit II.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
20/9 Pal. 8 -36.		
21/9-36	5	3
5	CJ	

Kuten raportissani N:o 17 t.k. 2 p:ltä olen huomauttanut, oli toissapäivänä toimitetuissa maakärjävaaaleissa - valitsijamiesten vaaleissa - ensi sijassa kysymys siitä, voisivatko hallituspuolueet voittaa kolme edustajapaikkaa, niin että niillä tästä lähtien olisi enemmistö maakärjilläkin. Kun tämän kuun 14 p:nä asiasta keskustelin ulkoasiainministeri Munchin kanssa, lausui hän pitävänsä ihan varmana, että sosialidemokraatit Jyllannissa voittaisivat kaksi paikkaa venstreltä, sekä todennäköisenä että he Bornholmilla voittaisivat yhden paikan niinkään venstreltä. Herra Munch ennusti jotensakin oikein: sosialidemokraatit voittivat Jyllannista kaksi paikkaa ja Bornholmilla saivat hallituspuolueet 23 valitsijamiestä ja oppositiopuolueet niinkään 23. Näin ollen ratkaisee arpa tämän kuun 22 p:nä ei vain kenestä tulee Bornholmin edustaja maakärjillä, vaan myös huomattavassa määrässä kuinka Tanskaa lähiaikoina tullaan hallitsemaan.

On tosin niin, että siinäkin tapauksessa että arpa ratkaisisi vaalin opposition hyväksi Stauningin a-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

sema vaalien kautta on niin paljon vahvistunut, että arvan nojalla enemmistönä oleva oppositio maakäräjillä ei juuri katsoisi voivansa olla hyväksymättä kansankäräjien päätöksiä, mutta olisihan hänen kuitenkin mukavampi toteuttaa ohjelmaansa jos hallituspuolueilla olisi enemmistö maakäräjilläkin, olkoonpa että se olisi vain yhden äänen.

Rupeeko herra Stauning tästä lähin ajamaan niin sanoakseni rohkeampaa politiikkaa, sitä on toistaiseksi mahdotonta tietää. Mutta ettei hän tule tekemään äkkijyrkkiä käännöksiä, siitä voinee olla varma. Luultavasti tulee hän edelleen varovaisesti ottamaan vähän kerrallaan ja lujasti pitämään kiinni siitä, mikä on voitettu. Jaruna kovin rohkeille otteille tulee useassa kysymyksessä edelleen olemaan se tosiseikka, ettei sosialidemokraateilla yksinään ole enemmistöä, vaan että he ovat riippuvaisia radikaaleista.

Maakäräjien omaan kohtaloon voi nyt toimitettu vaali huomattavasti vaikuttaa. Kuten on tunnettua, on hallituspuolueiden ohjelmassa maakäräjien lakkauttaminen. Ensimmäinen askel tähän suuntaan voidaan nyt ottaa, mutta ennenkuin tulokseen päästään kuluu vielä paljon aikaa.

Lienee syytä vielä mainita, että nyt toimitetut valitsijamiesten vaalit osoittavat kehityksen kulkevan samaan suuntaan Tanskassa kuin miltei kaikkialla maailmassa: äärimmäiset puolueet lisäsivät äänimääräänsä, sekä konservatiivinen puolue (v.1928 77.757 ja v. 1936

118.110) että sosialidemokraattinen (v.1928 166.382 ja v.1936 228.705). Tosin lisääntyi radikaalista vasemmistoa äänestävien valitsijain luku, mutta ei läheskään samassa suhteessa kuin kahden edellä mainitun puolueen, radikaalit kun nyt saivat 57.070 ääntä ja v.1928 53.979. Varsinaisen tappion kärsi venstre, joka v. 1928 oli saanut 168.618 ja nyt vain 132.381 ääntä.

Kööpenhaminassa, 17 p:nä syyskuuta 1936.

Rolf Thorsen

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 19

Kööpenhamina-ssa 20 p:nä syys-kuuta 1936.

Asia: Tanskan-Saksan merkillinen
hiili- ja nautakauppa.

Toissa päivänä hyväksyi kansankäräjien raha-asiaivaliokunta hallituksen tekemän hiili-kaupan Tanskan kansa. Edellisenä päivänä oli sen hyväksynyt maakäräjien raha-asiaivaliokunta. Kummassakin valiokunnassa äänesti oikeisto kaupan hyväksymistä vastaan ja venstre pidättyi äänestämästä. Niin on lyöty kiinni kauppa, jolla epäilemättä on poliittinen, tai tarkemmin sanoen äänten ostamisen luonne.

Sopimus tehtiin täällä Kööpenhaminassa tämän kuun 12 p:nä, siis kolme päivää ennen maakäräjävaaleja. Sen mukaan ostaa Tanska Saksalta 600.000 tonnia hiiliä, joiden maksu on n.10,9 milj. kruunua Saksa puolestaan sitoutuu tämän summan arvosta antamaan syyskuun ja lokakuun aikanaan lisäkontingentteja karjanhoidon tuotteille, ensi sijassa naudanlihalle ja pekonille. Ja tässä on kysymyksen poliittinen puoli. Hallitus on ilmeisesti toivonut sopimuksen kautta voivansa estää maanviljelijöitä äänestämästä venstreä. On mahdollista, että se laskee oikein, sillä, kuten raportissani N:o 18 olen tiedoittanut,

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

venstrehän vaaleissa menetti ääniä huomattavassa määräsä.

Voitane kysyä, eikö ole luonnollista, että hallitus tekee tällaisen kaupan, Tanska kun ei sanottavasti tuota polttoaineita. Ja totta on, että Tanska vuosittain ostaa n.4 milj. tonnia hiiliä. Mutta Tanska on sitoutunut ostamaan Englannilta 80% hiilientuonnistaan, siis n.3.200.000 tonnia. Edelleen on Tanska sitoutunut ostamaan Puolalta 300.000 tonnia, joka määrä jokseenkin luotettavien tietojen mukaan myöhemmin on koroitettu 400.000 tonniksi. Täten jää Saksaa varten 400.000 tonnia. Näistä on Tanska kuitenkin jo ennen sitoutunut ostamaan 300.000 tonnia. Jäljellä on 100.000 tonnia, mutta tätäkään määrää ei Tanska kuluvana vuonna voi tuoda maahan tai ainakaan päästää kauppaan, sillä se on jo ennen sitoutunut ostamaan jonkun määrän hiiliä korvauksena siitä, että saksalaisia turisteja on saanut lähteä Tanskaan. N.600.000 tonnin hiilimäärästä voinee Tanska siis tänä vuonna sijoittaa n.50.000 tonnia. Loput jäävät Saksaan, josta ne voidaan tuoda - niin väitetään - 7½ vuoden kuluessa.

Mutta maksu on suoritettava viipymättä. Sitä varten ottaa valtio 11 milj. kruunun lainan, ja ovatkin käräjien raha-asiainvallio kuntien enemmistöt yllä mainituissa kokouksissaan antaneet suostumuksensa lainan ottamiseen.

Näin ollen antaa siis Tanska 10,9 milj. kruunun korottoman lainan Saksalle osaksi ehkä 7½ vuodeksi, jotta Saksa kuluvan syyskuun ja tulevan lokakuun aikana mainitulla summalla ostaisi karjatalouden tuotteita enemmän kuin ennen oli sovittu.

Tämä osoittaa, kuinka valtion varoja poliittisissa kombinatioissa voidaan käyttää ja kuinka paljon Tanskan maanviljelijät ovat riippuvaisia viennistä Saksaan Englannin viennin ohella.

Tiedän, että eräät ulkoasiainministeriön virkamiehet eivät ole kieltäneet, että tässä kysymyksessä oleva sopimus tehtiin maakäräjävaaleja silmälläpitäen.

Ulkoasiainministeri Munch, joka elokuun lopussa lähti lepäämään Sveitsin vuoristoon, jossa hänen piti olla kansainliiton neuvostokokouksen alkuun, palasi tänne muutamaksi päiväksi juuri ennen maakäräjävaaleja. Kun hänen tälläoloaan käytin hyväkseni käydäkseni tavannukaisella valuuttalisenssien kerjuumatkalla, kertoi hän saapuneensa tänne pitääkseen radiopuheen maakäräjävaalien johdosta ja tehdäksään kaupallisen sopimuksen Saksan kanssa. Herra Munch on tosin puolueensa johtaja, ja näin ollen on luonnollista että hän tahtoi ottaa osaa vaaliagitatioon, mutta eihän hänen yhden radiopuheen tähden olisi tarvinnut matkustaa Sveitsistä tänne, sen puheenhan joku toinen olisi voinut lukea. Hänen matkansa epäilemättä johtui siitä, että tah-

dottiin ennen vaaleja saada aikaan kaupallinen sopimus Saksa kanssa. Jotta suuremmat ja varsinkin pienemmät viljelijät eivät äänestäisi venstren ehdokkaita, vaan radikaaleja ja sosialidemokraatteja.

Kööpenhaminassa, 20 p:nä syyskuuta 1936.

Rolf Thesleff.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 20.

Ministeri Theodorff

27/9 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

N° 1251.

Kööpenhaminassa, 27 p:nä syyskuuta 1936.

21/57 Sal. 36.	
1/10-36	5
S	C J

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin N° 20, jonka nimikkeenä on:

Hallituksen ohjelmasta maakaräjävaalien jälkeen.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Roy Prender

Herra Ulkoasiainministeri

A. Hackzell,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 20.

Kööpenhamina-ssa 27 p:nä syys-kuuta 1936.

21 / 57 Sal. 36

Asia: Hallituksen ohjelmasta ma-
käräjävaalien jälkeen.

1/10-36

5 C3

Sittenkuin Bornholmilla tämän kuun 22 p:nä vedetty arpa ratkaisi asian niin, että venstre menetti maakäräjien paikan sosialidemokraateille ja että hallituspuolueet tämän kautta saivat enemmistön maakäräjilläkin, on täällä oltu melko uteliaita hallituksen tulevaan ohjelmaan nähden, josta odotettiin saatavan tietoja pääministeri Stauningin "valtaistuinpuheessa" Rigsdagin avajaisissa tulevan lokakuun 6 p:nä. Näitä tietoja on kuitenkin saatu nyt jo. Herra Stauning piti nimittäin eilisiltana Studenterforening'issa esitelmän, jossa antoi tietoja ohjelmastaan. Voi olla syytä nyt jo selostaa tämän ohjelman eräitä kohtia.

Herra Stauning totesi, että enemmistön muodostaa kaksi puoluetta, jonka tähden Rigsdagille ei voida esittää sosialidemokratian ohjelmaa, vaan on tyydyttävä kansanvaltaiseen, demokraattiseen työhön (folkeligt, demokratisk Arbejde), joka pohjautuu molempien hallituspuolueiden yhteiseen katsantotapaan, ja hän huomautti, että on

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

monta kysymystä, jotka voidaan ratkaista yhteisymmärryksessä.

Ensiksi kosketteli hän taloudellista politiikkaa ja huomautti, että parempaa keinoa sen hoitamiseksi ei ole kuin valuuttasäännöstely on. Hän lausui kuitenkin, että sitä ehkä voitaisiin tehdä vähän joustavamaksi.

Mitä työttömyyden torjumiseen tulee, voi, lausui hän, olla syytä myöntää varoja suurempien yleisten töiden suorittamiseen. Myös voi näyttäytyä tarpeelliseksi koettaa siirtää maatalousteihin sellaisia työttömiä, jotka kykenevät ottamaan osaa maatalousteihin. On myös otettava harkittavaksi, olisiko työaikaa väliaikaisesti lyhennettävä.

Huomautettuaan, että on n.40.000 pienviljelijää (Husmand), joilla on vain 3 à 4 tynnyrinäalaa maata, lausui hän, että käy välttämättömäksi pakkoluovutuksen avulla hankkia niille suurviljelijöiltä lisää maata. Sellaisen toimenpiteen kautta poistetaan tuhansia työmarkkinoilta.

Laki, joka koskee rauhaa työpaikoilla (n.s. Tugthuslov) on kumottava.

Valtiosääntö on muutettava siten, että maakäräjät siitä poistetaan.

Mitä puolustuskysymykseen tulee, ei armeijaa ja laivastoa voida "organisere til almindelige, krigsmassige Operationer", sillä sellaiseen eivät voimat riitä,

vaan on niitä vain käytettävä rajojen ja rajavesien var-
tioimiseen. Kuitenkin on olemassa teknillisiä puutteelli-
suuksia, ja on niiden suhteen koetettava saada parannuk-
sia aikaan.

Puhuessaan maakäräjien lakkauttamisesta, lausui
herra Stauning, että hyvin voidaan tulla toimeen ilman
sellaista korehtuurinlukijaa, ja toivoi hän, että opposi-
tiopuolueetkin nyt kannattaisivat uudistusta, niillä kun
ei enää ollut enemmistöä maakäräjillä. Niiden apu voi-
kin olla tarpeen, sillä muutoksen aikaansaaminen on pit-
kä ja mutkikas juttu. Sen jälkeen kuin molemmat kärä-
jät ovat hyväksyneet muutosehdotuksen, on ne hajoitetta-
va, ja uusien vaalien jälkeen on niiden uudelleen hy-
väksyttävä lepäämään jäänyt esitys. Tämän jälkeen on
toimitettava kansanäänestys, jolloin, jotta muutos saatai-
siin aikaan, vähintään 45% äänioikeutetuista on äänestet-
tävä muutoksen puolesta.

Mitä puolustusksymykseen tulee, on viime aikoi-
na voinut huomata, että sosialidemokraatit olisivat val-
miit uhraamaan puolustuksen hyväksi enemmän kuin ennen.
Sitä vastoin ilmeisesti radikaalinen vasemmisto ei sanot-
tavasti, jos ollenkaan, ole muuttanut kielteistä kantaan-
sa. Niin kauan kun näin on, ei puolustuksen hyväksi
saatane aikaan huomattavia parannuksia, sillä ilman radi-
kaalien apua eivät, kuten tunnettu, sosialidemokraatit tois-
taiseksi voi hallita.

Kööpenhaminassa, 27 p:nä syyskuuta 1936.

Rolf Thulin

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 3

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 21.

Ministeri Thesleff

11/10 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

N° 1305.

Kööpenhaminassa, 11 p:nä lokakuuta 1936.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N ^o 22/53 Pal. 11/36.		
14/10-36	5	103
KYLLÄ	OSASTO	ASIA
5	103	

Herra Ministeri,

Sean täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin N° 21, jonka nimikkeenä on:

Hallituksen ohjelmasta maakärjävaalien jälkeen II.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Madsen

Herra v.t. Ulkoasiainministeri

Antti K u k k o n e n,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 21.

Kööpenhamina-ssa 11 p:nä loka-kuuta 1936.

Asia: Hallituksen ohjelmasta ma-
käräjävaalien jälkeen II.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
22/10 Sal. 1936.		
17/10-36	22	1936
5	C3	

Olen raportissani N:o 20 viime syyskuun 27 p:ltä tehnyt selkoa siitä esitelmästä, jonka pääministeri Stauning edellisellä päivällä oli pitänyt Studenterforeningenissa ja jossa hän selosti sitä ohjelmaa, jonka toteuttamista hallitus aikoo yrittää, sen jälkeen kuin hallituspuolueet olivat saavuttaneet enemmistön maakäräjilläkin. Oltiin jokseenkin hämmästyneitä sen johdosta, että herra Stauning katsoi tarpeelliseksi vetää hallituksen tulevan toiminnan suuntaviivat Studenterforeningen'issa, vaikka Rigsdagin tuli kokoontua vain kymmenen päivää myöhemmin, ja kysyttiin voiko pääministeri esittää jotain uutta avajaistilaisuudessa.

Sitä hän ei tehnyt. Hänen "valtaistuinpuheensa" - Tanskassa ei kuningas ole läsnä eduskunnan avajaissa - sisälsi ihan samaa kuin esitelmänsä Studenterforeningen'issa. Sen muoto oli jonkun verran enemmän hiottu, varovaisempi, mutta sisällykseltään se oli samanlainen kuin kymmenen päivää aikaisemmin pidetty esitelmä. Näin ollen ei ole tarpeellista sitä selostaa, se

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

olisi toistamista.

Yhteen kohtaan voi kuitenkin olla syytä palata kysymyksen tärkeyteen nähden. Kosketellessaan kysymystä perustuslain muuttamisesta, lausui herra Stauning: "og under de nu foreliggende Forhold tør det vel antages, at der ikke er Interesse for Landstingets Bevarelse". Ja luultavasti onkin niin, että oppositiopuolueet eivät enää pidä maakäräjien säilyttämistä yhtä tärkeänä kuin niin kauan kuin hallituspuolueet niillä olivat vähemmistönä. Mutta toiselta puolen voi kysyä, pitävätkö hallituspuolueet maakäräjien poistamista yhtä tärkeänä kuin ennen, maakäräjät kun eivät enää voi estää hallitusta toteuttamasta ohjelmaansa. Jonkunlaisen vastauksen antaa hallituksen pää-äänenkannattaja Social-Demokraten, joka kirjoittaa: "Til Gengæld kan det godt siges fra vor Side, at Landstingets Afskaffelse en Maaned før eller senere nu er en underordnet Ting". Siis ei nyt enää mitään kiirettä.

Olen raportissani N° 20 tehnyt selkoa siitä, kuinka monimutkaista valtiosäännön muuttaminen on. Ja kun tähän tulee lisäksi, että maakäräjien poistaminen epäilemättä tulee aiheuttamaan muitakin muutoksia perustuslakiin ynnä muutoksia vaalilakiin, niin on selvää, että vielä tulee kestämiään kauan, ennenkuin Tanskassa tulee olemaan voimassa yksikamarinen eduskunta.

Kööpenhaminassa, 11 p:nä lokakuuta 1936.

Rolf Mesley

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₃.

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön rap. n:o 22.

Ministeri Thesleff.

6/11 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 6 p:nä marraskuuta 1936.

N:o 1425.

ULKOASIAIN.		
N:o 23/53 h.c. 26		
9/11.36	N:o	Li.
EUROPA	OSASTO	ASIA
5	C3	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin N:o 22, jonka nimikkeenä on:

Saksalaista kiinnostumista Islantiin.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesley

Herra Ulkoasiainministeri

Tohtori Rudolf Holsti,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 22.

Kööpenhaminassa 6 p:nä marras-kuuta 1936.

Asia: Saksalaista kiinnostumista
Islantiin.

ULKOASIAINMI.		
№ 23/53 he. l. 1-36		
9/u.36	№	LML
PHMA	OSASTO	ASIA
5	03	

Muutama viikko sitten julkaisivat sanomalehdet uutisen, että Saksan sotaministeri v. Blomberg oli ollut turistimatalla Pohjois-Norjan rannikoilla. Turistimatalla syysmyrskyjen aikana.

Nyt olen saanut kuulla, että saksalaisella sotilastaholla ollaan oltu kiinnostuneita myöskin Islantiin.

Viime keväänä oli eräs saksalainen kirjallisuushistorioitsija, tohtori Buckhardt kääntynyt Islannin turismista huolehtivien henkilöiden puoleen, pyytäen heitä järjestämään matkan 30 saksalaiselle turistille, joita Islannin vanhat tarut olivat viehättäneet ja jotka sen tähden tahtoivat tutustua tarujen maahan. Tällainen matka järjestettiin, ja kesäkuussa vieraili Islannissa 30 saksalaista turistia noin kahden viikon aikana. Myöhemmin ovat Islannin viranomaiset todenneet, että kaikki 30 turistia olivat upseereja. Erät heistä S.-A.-miehiä.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Nyt on tohtori Buckhardt taas kääntynyt islantilaisten turistimiesten puoleen, ilmoittaen aikovansa järjestää turistimatkan ensi kesänä.

Ottaen huomioon, milta taholta olen nämä tiedot saanut, pidän niitä ihan luotettavina.

Kööpenhaminassa, 6 p:nä marraskuuta 1936.

Roof Nielsen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *F.*

OSASTO: *C3.*

ASIA: _____

Köpenhaminassa olevan lähetystön rap. n:o 23.

Ministeri Thesleff.

10/11 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Nº 1436.

Kööpenhaminassa, 10 p:nä marrask. 1936.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
No 2453 h.c. 36		
12/11.36-3		
ALA	KLASSI	NUMERO
5	03	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 23, jonka nimikkeenä on:

Keskustelu ulkoasiainministeri Munchin kanssa Erichin ehdokkuudesta.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Medley

Herra Ulkoasiainministeri

Tohtori Rudolf Holsti,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 23.

Kööpenhamina:ssa 10 p:nä marras-kuuta 1936.

Asia: Keskustelu ulkoasiainministeri Munchin kanssa Erichin ehdokkudesta.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
24/53 hae.	1936	
12 p. u. 36	-3	
5	03	

Kävin eilen ulkoasiainministeri Munchin luona puhuakseni ministeri Erichin kandidatuurista Haagin tuomioistuimeen. Herra Munch lausui ensin, että epäilemättä oli vaikeata saada muuta kuin belgialaista belgialaisen paikalle sekä että esteenä luultavasti myös tulisi olemaan, että tuomioistuimessa jo oli pohjoismaalainen. Vastasin tähän saamieni ohjeiden mukaisesti, että tuomioistuimessa samalla kertaa oli ollut belgialainen ja hollantilainen. Lopuksi lausui tohtori Munch, joka keskustelumme kuluessa teki muistiinpanoja, että hän asiasta tahtoi neuvotella Ruotsin ja Norjan kanssa.

Verrattain pitkän keskustelumme aikana ei herä Munch kertaakaan maininnut de Vischerin nimeä, kuten muutama päivä ennen eräs tšekäläisen kansallisen ryhmän jäsen, jonka kanssa asiasta neuvottelin.

Että ministeri Erichin kilpailijana on professori de Vischer, on erinomaisen haitallista. Muistan nimittäin, että de Vischer oli Tanskan asianajajana Haa-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

gissa, kun Grönlannin kysymys siellä ratkaistiin, jonka tähden on varsin mahdollista, että Tanska ei tahdo olla kannattamatta hänen ehdokkuuttaan. Tästä luonnollisesti ei kuitenkaan kukaan minulle ole lausunut sanaakaan, ei edes siitä että de Vischer Haagissa toimi Tanskan asianajajana.

Mutta jos Tanska edellä mainitusta syystä asetuu kannattamaan de Vischerin kandidatuuria, niin luulisi Norjan eo ipso antavan äänensä hänen kilpailijalleen.

Tohtori Munch ei väittänyt vastaan, kun huomautin, että ministeri Erichin tieteelliset ansiot ovat paljon suuremmat kuin Hammarskjöldin.

Käsitykseni on siis että, jos de Vischer jostain syystä ei peruuta kandidatuuriaan, on varsin vähän toiveita siitä, että Tanska kannattaa ministeri Erichin ehdokkuutta. Sitä vastoin luullakseni on syytä toivoa, että Tanskan kansallinen ryhmä toiseksi ehdokkaakseen ottaa ministeri Erichin, jollei se ehkä jo sellaista päätöstä ole tehnyt.

Kööpenhaminassa, 10 p:nä marraskuuta 1936.

Rolf Munch

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C3.

ASIA:

Kööpenhaminassa olevan lähetystön rap. n:o 24.

Ministeri Tresleff.

9/11 1936.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 9 p:nä marraskunta 1936.

Nº 1437.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
25/53 he. 36		
R/a. 36-2		
5	C3	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 24, jonka nimikkeenä on:

Sotaministeri v. Blombergin matka.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rudolf Holsti

Herra Ulkoasiainministeri

Tohtori Rudolf Holsti,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 24.

Kööpenhaminassa 9 p:nä marras-kuuta 1936.

Asia: Sotaministeri v. Blombergin
matka.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
25/53		
12/u.36		
5	C3	

Ministeriön salasähkeen N:o C 17 johdosta olen varovaisesti koettanut päästä selville siitä, olisiko kysymys sotaministeri v. Blombergin tulosta Tanskaan. Toistaiseksi tuloksetta.

Kun eilen kävin ulkoasiainministeri Munchin puheilla, kysyin häneltä, tiesikö hän mitään v. Blombergin turistimatkasta Pohjois-Norjaan. Hän vastasi, ettei siitä mitään ollut kuullut, ja lausui uskovansa, että kysymyksessä oli turistimatka, sillä v. Blomberg, lisäsi hän, rakastaa sellaisia virkistysmatkoja. Niinpä oli hän toissa kesänä odottamatta saapunut Tanskaan, eikä matkaansa silloin ollut mitään erikoista syytä. - Sain tohtori Munchin puheesta vahvistusta jo ennen saamalleni käsitykselle, ettei täällä olla tietoisia siitä, että herra v. Blomberg nyt suunnittelisi matkaa Tanskaan.

Kööpenhaminassa, 9 p:nä marraskuuta 1936.

Rolf Meisling

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3

ASIA:

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 25.

Ministeri Thesleff

11/11 1936

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Nº 1471.

Kööpenhaminassa, 11 p:nä marraskuuta 1936.

ULKO	
26 / 54 tal. 8	36.
16/11-36	
5	03

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 25, jonka nimikkeenä on:

Laivastoneuvottelut.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thorsen

Herra Ulkoasiainministeri

Tohtori Rudolf Holsti,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 25.

Kööpenhaminassa 11 p:nä marras-kuuta 1936.

26 / 57 Pal. 8

86.

16/11-36

Asia: Laivastoneuvottelut.

5 C3

Sen johdosta että parissa Suomen lehdessä on ollut uutinen, että Suomi kohta tulee jatkamaan laivastoneuvotteluja Lontoossa, lienee paikallaan että teen selkoa Tanskan suhtautumisesta näihin neuvotteluihin tällä hetkellä.

Joku aika sitten neuvotteli ulkoasiainministeri Munch korkeimpien virkamiestensä kanssa siitä, kuinka kysymykseen oli suhtauduttava. Tällöin todettiin, että Venäjä oli kieltäytynyt hyväksymästä eräitä Saksan tekemiä ehdotuksia sekä että, vaikka Englanti koettaisikin taivuttaa Venäjää peräytymään, onnistumismahdollisuudet Venäjän ja Saksan omaksumien kantojen saattamiseksi sopu-
sointuun olivat pienet ja luultavasti varsin kaukaisen tulevaisuuden varassa. Näin ollen päätettiin jättää asia lepäämään, siksi kunnes Englanti ehkä ilmoittaa tahtovansa jatkaa neuvotteluja.

Nyt on Englamin tšekäläinen lähettiläs pari päivää sitten ulkoasiainministeri Munchilta tiedustellut,

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kuinka Tanska suhtautuu siihen mistä Lontoossa oli so-
vittu. Herra Munch oli vastannut, ettei mitään päätöstä
asiassa vielä ole tehty. Olen tämänkin jälkeen voinut
huomata, ettei täällä arvella olevan mitään syytä pitää
kiirettä tässä asiassa ja että kysymys epäilemättä e-
delleenkin saa jäädä lepäämään.

Kööpenhaminassa, 11 p:nä marraskuuta 1936.

Raf Thuley

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 3

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n. o 26.

Ministeri Thesleff

17/11 1936

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Nº 1482.

Kööpenhaminassa, 17 p:nä marraskuuta 1936.

27/54 Pal. 36.		
17/11-36		
AFRIKA	EUROPA	ASIA
5	03	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 26, jonka nimikkeenä on:

Laivastoneuvottelut II.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rudolf Holsti

Herra Ulkoasiainministeri

Tohtori Rudolf Holsti,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA. SSA OLEVA LÄHETYSTÖ

Salainen.

RAPORTTI n:o 26.

Kööpenhamina ssa 17 p:nä marras-kuuta 1936.

Asia: Laivastoneuvottelut II.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
27 / 58 Sal. L. 1936		
20/11-36	-2	LII.
ASIA	MINIST.	ASIA
5 C3		

Vastaanotettuani Ministeriön Lontoon laivastospäätösneuvotteluja koskevan kirjelmän N:o 11690 t.k. 12 p:ltä, keskustelin eilen asiasta ulkoasiainministeri Munchin kanssa. Voin tällöin todeta, että tohtori Munch, joskaan ei esittänyt mielipiteitään ihan kategorisessa muodossa, piti toivottavana, että saataisiin aikaan yhteinen sopimus Pohjoismaiden ja Ison-Britannian kesken kaksipuolisten sopimusten sijasta.

Totesin edelleen, ettei herra Munch pitänyt asiaa kiireellisenä. Hän mainitsi, että sitä tätä nykyä tutkii meriministeriö, ja että ulkoasiainministeriö rupeaa käsittelemään sitä vasta sitten, kun asiakirjat sieltä palautetaan.

Herra Munch mainitsi myös, että Ruotsin taholta oli lausuttu toivomus, että pohjoismaat neuvottelisivat kysymyksestä keskenään, ennen kuin taas jatketaan neuvotteluja Englannin kanssa, ja lausui uskovansa, että tällaisista neuvotteluista voisi olla hyötyä, mutta huo-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

mautti, että luultavasti ei olisi tarpeellista, että neuvottelijat tapaisivat toisensa henkilökohtaisesti, vaan että neuvotteluja voitaisiin hoitaa kirjallisesti.

Keskustelun kuluessa mainitsi tohtori Munch, että Suomihan tullessaan kansainliiton jäseneksi oli sitoutunut jokseenkin suuriin rajoituksiin mitä varustautumiseen tulee, mutta että siihen - lisäksi hän hymyillen - tuskin kukaan nykyoloissa kiinnittäisi huomiota.

Kööpenhaminassa, 17 p:nä marraskuuta 1936.

Roy Munch

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 3

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 27.

Ministeri Thesleff

22/11 1906

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Kööpenhaminassa, 22 p:nä marraskuuta 1936.

Nº 1503.

29/54 Val. 36.

26/11-36	23	Li
OSASTO		
5	C3	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin Nº 27, jonka nimikkeenä on:

Valuutan säännöstely ja diskontton korotus.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Prof. Thuley

Herra Ulkoasiainministeri

Tohtori Rudolf Holsti,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 27.

Kööpenhamina- ssa 22 p:nä marras- kuuta 1936.

Asia: Valuutan säännöstely ja
diskonton korotus.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
29 / 54 Pal. v. 1936.		
26 / 11-36	1-3	111
5	C3	

Valuutan säännöstely ja sen soveltaminen on edelleen Tanskan sisäpolitiikan keskeisin kysymys samalla kuin se varsin suuressa määrässä antaa leimansa maan ulkopoliitikalle. Voi tuskin lukea mitään oppositiolehteä, jossa ei säännöstelyä ja sen soveltamista arvosteltaisi. Nämä arvostelut ovat epäilemättä osaksi aiheuttaneet sen, että kauppaministeri viime aikoina eräissä pitämissään puheissa on ennustanut, että säännöstelyä koskevaan lakiin, jonka voimassaoloaika menee umpeen vasta joulukuun 31 p:nä 1937, tultaisiin tekemään muutoksia, ja liikemaailma, tai oikeammin se osa liikemaailmaa, joka säännöstelystä kärsii, toivoi helpoituksia.

Tämän kuun 20 p:nä antoi hallitus eduskunnalle esityksen uudeksi valuuttalaksi ja aiheutti tämän kautta parannuksia toivoville suuren pettymyksen. Vaikka esitys koskee uutta lakia, eikä muutoksia voimassa olevaan lakiin, ovat ehdotetut muutokset niin pieniä ja varsinkin ehdotetut helpotukset niin vähäpätöisiä, etteivät ne ole omiaan rauhoittamaan tyytymättömiä. Huomattavin pa-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

rannus tuontia harjoittavien silmillä katsottuna on siinä, että tuojat, kun saavat valuuttalupia, samalla voivat saada tietää, paljonko he, edellyttäen ettei tilanteessa tapahdu sanottavampia muutoksia, voivat tuoda maahan seuraavana lisenssikautena. Ja tämä luonnollisesti tekee heille mahdolliseksi suuremmissa määrässä kuin nyt käyttää hyväkseen hintojen vaihtelua.

Edelleen on helpoituksena myös se, että lisenssin saaja eräin edellytyksin ja ehdoin voi siirtää lisenssin toiselle henkilölle. Mutta tässä ovatkin miltei kaikki helpoitukset.

Toiselta puolen tulee kauppaministeri esityksen mukaan saamaan entistä suuremman vallan säännöstelyyn nähden, hän kun itse saa aloiteoikeuden hintakontrollin toimeenpanemiseen. Hänen valtansa voi ehkä myös tulla jonkun verran suuremmaksi sen kautta, että valuuttakeskus (Valutacentralen) - entinen valuuttakonttori (Nationalbankens Valutakontor) - nyt nimeksikin eroitetaan Nationalbankenista.

Edelleen ehdotetaan esityksessä, että lisenssin saajan on maksettava 2,5^{0/00} lisenssin määrästä. Tämän maksun lasketaan tuottavan 3 miljoonaa kruunua, jotka käytetään valuuttakeskuksen menoihin, ensi sijassa sen 500 virkailijan palkkaamiseksi.

Ehdotetut muutokset siis eivät ole suuria, säännöstely tulee jatkumaan miltei muuttumattomana. Suomen

vientiin nähden ei muutoksilla tule olemaan sanottavaa merkitystä.

Huolimatta säännöstelystä on valuutta-asema käynyt huonommaksi. Viime viikolla todettiin, että Nationalbankenin ulkomaiset valuutat olivat vähentyneet 7 miljoonaa kruunua, ja tämän kuun 18 päivänä korotti Nationalbankin diskonttonsa $3\frac{1}{2}$:sta 4:ään prosenttiin. Virallisesti ei tosin tahdota tunnustaa tämän merkitsevän sitä, ettei valutan säännöstely olisi tehoisaa, onpa kauppa-ministeri tämän kuun 20 päivänä kansainkäräjillä lausunut, etteivät hän ja raha-asiaiministeri korotuksesta saaneet tietää ennen kuin samana päivänä, jona tieto siitä päätettiin iltapäivälehtiin, mutta osoittaahan tämä kuitenkin, ettei valutan säännöstelyllä yksin ole voitu hallita valuuttatilannetta ja että on ollut pakko turvautua vanhoihin totuttuihin keinoihin.

Kysyä täytyy, mistä valuuttatilanteen huononeminen johtuu. Kauppatase ei kuluvana vuotena ole ollut huonompi kuin viime vuonna, päinvastoin osoittaa se vähän paranemista. Kauppalaivastolla on paljon rahteja ja se tuottaa enemmän kuin edellisinä vuosina. Matkailusta saa-

dut tulot epäilemättä eivät ole pienentyneet. Tosin on sato ollut huono, mutta joskin viljaa ja väkirehuja on tuotu maahan entistä enemmän, niin tämä ei ratkaisevasti ole voinut vaikuttaa valuuttatilanteen huononemiseen, koska kerran kauppatase ei ole huonompi merkantilistiselta kannalta katsottuna. Muuhun johtopäätökseen on vaikeata tulla, kuin että exportöörit ja ehkä myös laivanvarustajat ovat olleet tuomatta valuuttaansa maahan, jättäen niitä ulkomaille. Auttaako tässä $\frac{1}{2}$ %:n diskontonkorotus, lienee epävarmaa.

Diskontonkorotuksella lienee huomattavassa määrin tähdätty rakennustoimintaan, ja sen rajoittamiseen tullaan epäilemättä edelleen pyrkimään. Kuten edellä olen maininnut, on tämän vuoden sato ollut huono, jonka tähden tulevana vuonna osoittautunee välttämättömäksi huomattavassa määrässä tuoda maahan viljaa ja väkirehuja. Tämä aiheuttanee, että rakennustoimintaa entistä enemmän koetaan rajoittaa, ja tämän seuraukset voivat tuntua Suomen puutavaranviennissä. Joksikin aikaa. Sillä luultavaa on, että rakennustoiminnan supistaminen saa aikaan niin suuren työttömyyden monella alalla, että siitä jonkun ajan kuluttua on luovuttava.

Kööpenhaminassa, 22 p:nä marraskuuta 1936.

Rolf Mehl

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3

ASIA: _____

Köpenhaminan olevan lähetysten raportti n:o 28.

Ministeri Thorsell

25/11 1936

SUOMEN LÄHETYSTÖ

N° 1521.

Kööpenhaminassa, 25 p:nä marraskuuta 1936.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
20	54	Sal. 26
28/11-36	-	-
AFRIKA	EUROPA	ASIA
5	03	

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin N° 28, jonka nimikkeenä on:

Tanskan - Ruotsin kaupalliset neuvottelut.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rudolf Holsti

Herra Ulkoasiainministeri

Tohtori Rudolf Holsti,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 28.

Kööpenhamina-ssa 25 p:nä marras-kuuta 1936.

20/54 Pal.

16.

Asia: Tanskan - Ruotsin kaupalli-
set neuvottelut.

28/11-36

5 C3

Kun Tanskan kauppaministeri lokakuussa vieraili Tukholmassa, oli hänen ruotsalainen virkaveljensä ottanut puheeksi Ruotsin viennin Tanskaan sekä ne vaikeudet, jotka sitä kohtaavat, sekä pyytänyt, että erälle Ruotsin tuotteille myönnettäisiin lisälisenssejä. Kun tanskalainen ei ollut suostunut tähän, oli ruotsalainen ehdottanut, että Ruotsi lähettäisi Tanskaan komissionin neuvottelemaan lisenssien myöntämisestä. Tähän suostui Tanskan kauppaministeri. Aloite neuvotteluihin oli siis Ruotsin, eikä Tanskan, niinkuin eräissä lehdissä on väitetty.

Ruotsista tuli tänne sitten tämän kuun keski-
välissä komissioni, jossa oli yksi ulkoasiainministeriön ja
yksi kauppaministeriön edustaja sekä asiantuntijana yksi
teollisuuden edustaja. Tanskan puolelta otti neuvottelui-
hin osaa yksi ulkoasiainministeriön ja yksi kauppaminis-
teriön edustaja.

Neuvottelujen tuloksista on ensi sijassa mai-
nittava, että komissioni päätti ehdottaa, että näin ko-
koonpantu komissioni tulisi permanentiksi, että se kokoon-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

tuisi Kööpenhaminassa kolme kertaa vuodessa kulloinkin ennen valuuttalisenssikauden alkua ja että se neuvottelujen kautta koettaisi päästä yksimielisyyteen siitä, mitä lisenssejä Tanskan olisi annettava Ruotsille. Tämän ehdotuksen lienevät molemmat hallitukset jo hyväksyneet. Ja tarkoitus on että tästä lähtien Ruotsin viejät, kun on kysymys viennistä Tanskaan, eivät kääntyisi Ruotsin ulkoasiainministeriön tai Ruotsin Kööpenhaminan lähetystön, vaan suoraan tässä mainitun komissionin puoleen.

Edelleen neuvoteltiin komissionissa lisälisensseistä, joita Ruotsin puolelta oli vaadittu kuluvalle jakelukaudelle. Ruotsi vaati lisälisenssejä ensi sijassa koneosille, sähkölaitteille, separaattoreille, lasi- ja fajanssitavaroille ja tekstiiliteollisuuden tuotteille. Tanskalaiset neuvottelijat selittivät olevansa valmiit kannattamaan lisenssien antamista koneosille, koska pitivät kohtuuttomana, että Ruotsista tuotuja koneita ei voitaisi käyttää, syystä ettei maahan voitu tuoda varaosia. Mitä muihin pyyntöihin tuli, lupasivat he ottaa ne harkittavakseen. Ja eilen on Tanska myöntänyt pyydettyjä lisälisenssejä. Tosin ei lainkaan niin paljon, kuin oli pyydetty, mutta kuitenkin niin paljon, että se jotain merkitsee.

Tämän komissionin lähettämisestä tänne on siis jo ollut hyötyä. Tulokseen ovat epäilemättä myös vai-

kuttaneet Ruotsin lehtien Tanskan lisenssijärjestelmän soveltamista arvostelevat kirjoitukset.

Kun yllä mainittujen neuvottelujen kestäessä asiasta puhuin ulkoasiainministeri Munchin kanssa, lausui hän että ehkä samanlaisia neuvotteluja voisi käydä Suomen kanssa. Vastasin tähän, että mielestäni oli syytä asiaa harkita. Mutta kun tämän olin sanonut, peräytyi äkkiä herrra Munch, lausuen että epäilemättä olisi parasta, että vielä muutamana kuukautena tarkkailisimme, kuinka maittemme välinen kauppa kehittyy.

Tulen luonnollisesti sitä edelleen tarkkailemaan ja, jos huomaan syytä olevan, ottamaan asian puheeksi tohtori Munchin kanssa, ensin hankittuani tarpeelliset valtuudet.

Kööpenhaminassa, 25 p:nä marraskuuta 1936.

Prof. Thesley

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C3

ASIA: _____

Kööpenhaminassa olevan lähetystön raportti n:o 29.

Ministeri Theslöff

22/12 1936

SUOMEN LÄHETYSTÖ

N° 1704.

Kööpenhaminassa, 22 p:nä joulukuuta 1936.

31 54 Tal. 26.

20/12-36 -3

5 03

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin lähettää Kööpenhaminan lähetystön raportin N° 29, jonka nimikkeenä on:

Puolustusksymyksestä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rudolf Holsti

Herra Ulkoasiainministeri

Tohtori Rudolf Holsti,

Helsinki.

KÖÖPENHAMINA- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 29.

Kööpenhaminassa 22 p:nä joulukuuta 1936.

Asia: Puolustuskysymyksestä.

21 54 Tal. 8 26

28/12.36

5 (03)

Maailman poliittinen tilanne aiheutti sen, että Tanskankin hallitus kesälomien jälkeen rupesi pohtimaan kysymystä puolustuslaitoksen uudistuksista. Syksyn kuluessa on hallitus sitä ahkerasti käsitellyt, ja lienee sen tarkoitus ollut antaa esitys eduskunnalle joulukuun alussa. Nyt on kuitenkin eduskunta tämän kuun 18 p:nä lähtenyt lomalle sitä ennen vastaanottamatta esitystä.

Syy siihen, ettei esitystä ole saatu valmiiksi, on hallituksessa ollut erimielisyys, eräät sen jäsenet kun ovat vastustaneet suurempia muutoksia. Ensi sijassa epäilemättä ulkoasiainministeri Munch ja hänen johtoaan seuraavat kaksi muuta radikaalista hallituksen jäsentä. Mutta lienee niinkin, että hallituksen sosialidemokratistien jäsenten kesken on ollut erimielisyyttä, sillä vaikutusvaltainen raha-asiainministeri, entinen sotaministeri H.P. Hansen ja nykyinen sotaministeri Alsing Andersen suhtautunevat varsin varovaisesti suunniteltuihin uudistuksiin, ja kaikki tämä on saanut aikaan sen, että pääministeri Stauningin on ollut vaikeata määrittellä

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kantaansa. Hänen asiata käsittelevät puheensa ovatkin olleet ristiriitaisia, ja selvää on, ettei hän ole voinut ajaa läpi suunnitelmiaan. Huomiota ansaitsee se seikka, ettei hallitus koko sinä aikana, jona se on käsitellyt puolustuskysymystä, ole neuvotellut armeijan komentajan, kenraaliluutnantti With'in kanssa. Puolustusministerin ja armeijan komentajan välit lienevätkin ihan rikki. Sitä vastoin kenraali With tulee hyvin toimeen pääministeri Stau-ningin kanssa, vaikka he joskus sanovat toisilleen hyvinkin karkeita totuuksia.

Nyt on hallituksen esitysehdotus valmis, ja on se lausunnon antamista varten lähetetty kenraali Withille. Ulkoministeri lausui minulle eilen otaksuvansa, että esitys luultavasti annetaan eduskunnalle tammikuun viimeisinä päivinä.

Hallituksen esitysehdotuksessa ei ehdotettane suuria muutoksia eikä suurempia määrärahojen lisäyksiä. Huomattavin ehdotus koskenee meripuolustusta. Ellen ole käsitellyt väärin, ehdotetaan esityksessä pienempien rannikopuolustuslaivojen rakentamista. Ilmapuolustusvoimien huomattavammasta lisäämisestä ei liene puhetta. Mitä jalkaväkeen tulee, rajoittunevat muutokset siihen, että vähän enemmän joukkoja siirretään Etelä-Jyllantiin.

Huhutaan - relata refero - että kompromissien alttarille uhrattaisiin vapaaehtoiset puolustusjärjestöt (Kongens Livjagere, Akademisk Skyttekorps), jotka kokonaan

kiellettäisiin. Jos esitykseen otetaan tällainen määräys, tulee se epäilemättä aiheuttamaan varsin kiihkeän arvostelun.

Kööpenhaminassa, 22 p:nä joulukuuta 1936.

Prof. Madsen